

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, szeptember 11.

Lemberg-nél támadnak csapataink.

Budapest: A sajtóhadiszállásra küldött tudósítók jelentik, hogy arról a harcra, mely tegnap a lengyeli vonalon seregünk offenzív fellépésével megkezdődött, újabb hír egyelőre nincs. A harc tovább folyik, egyes fázisairól még nincsen jelenteni való.

A franciák végső küzdelme Párisért.

Megsebesült a német császár fia.

Mai számunk főbb közleményei:

Antwerpen ostroma.**A németek beveszik a francia várgyűrűt.****Aradi főhadnagy Gerő őrnagy haláláról.****Oroszország parancsolt offenzívát Szerbiának.****Harcba kíváncsornak a sebesültek.****Az északi harctér eseményei.****A tönkrevert angol sereg.****Hadseregünk veszteségei.****Pótsorozás Franciaországban.**

A sátán.

Arad, szeptember 10.

Bordeaux-ban, a hová a francia kormány a németek katonái és a párisiak dühe elől menekült, zajos az élet. Azoknak szokott ilyen jó kedvük lenni, a kik a világ végét várják, s akiknek minden mindegy. A bordeauxi hangos kávéházak egyikében megjelent Izvolszky, a párisi orosz nagykövet, és azt mondta: „Ez az én háborúm!”

Nagyobb lelki fürtelem, a kegyetlenkedésnek több, aljasabb élvezete még nem nyilatkozott meg ember szavaiban, mint a hogy az Izvolszky undok szájából kitört. Igen ez az ő háboruja, — egészen elmerülhet a gyönyörűségében. Hogy egész Európa egymást irtó, egymást öldöklő tábor; hogy millióknak és millióknak ott kellett hagyni tűzhelyét, fegyvert fognia, a halálveszedelemben rohanni, az egyiknek azért, mert korbáccsal kergették, a másiknak azért, hogy hazáját megmentse; hogy a francia föld legszebb városai áldozataivá lesznek az ostromnak, amelyet a franciák maguk idéztek föl, hogy Európában egy esztendő múlva rettentő számmal lesznek az özvegyek, az árvák, a nyomorékok és rokkantak s talán legnagyobb számmal ép Izvolszky honfitársai között: ezt Izvolszky csinálta, ez Izvolszkynek a háboruja.

Esztendőkön át mesterkedett rajta; már-már sikerült a terve a boszniai annexió idején, a balkán háboru alatt, — de Vilmos német császárnak és a mi agg uralkodónknak a végletekig menő békeszeretete elhárította Európa felől Izvolszky kárhóztos kezét. Az

idén azután sikerült. A siker nem akkor volt teljes, a mikor a hadüzemek megszólaltak, hanem már sokkal korábban. Májusban, júniusban, amikor a világ azt hitte, hogy a balkán vérontások izgalmai után a békés munkálkodást kezdi meg, Izvolszky elintézte a világháboru dolgát. Már akkor megkezdődött az orosz mozgósítás, már akkor összegyűjtötték és harcra csoportosították az orosz haderőt, hogy támadásra készen álljon. A mikor a cár és követői becsület-szavukkal fedték a hazugságot, hogy Oroszország nem mozgósít, akkor tulajdonképp meg is kezdték a háborút.

Az Izvolszky háboruját. Ha a herostratesi hírnévnek lehet világrekordja, akkor Izvolszky elérte ezt. Soha még diplomatának és államférfinek gonoszsága olyan borzalmat és olyan emberpusztítást nem végzett, mint az övé. Hálások lehetnek neki mindenekelőtt az ő szövetségesei a franciák. A francia asszonyok, akiknek lelkéből leghamarabb tört ki a békét követelő lázongás, a francia szociálisták, akik most látják, mibe sodorta az országot: megköszönhetik nekik. Hálálkodó deputációt vezethet hozzá Belgium, az egykori Belgium; kezet csókolhat neki a szikratávirón Szerbia, amelynek orosz parancsra a biztos pusztulásba kell vinni csapatait, ama taktikai feladat kedvéért, hogy a monarchia csapatainak egy része ne vonulhasson az északi harctérre — egy ideig.

Mi csak bosszút tudunk állani ezért a gonoszságért. Nem Izvolszky-n, hiszen egy embernek bűnhődése, még

ha kinhalállal járna is, nem lehet megtorlás mindazért a rettenetért, a melyet elkövetett. Hanem mindazon, a kik Izvolszky szavára hallgatnak és azokon, a kikben nem volt meg az erő, hogy egy ember aljas szándékait fel tudják tartóztatni, meg tudják semmisíteni. Nekünk is áldozni, szenvedni, nélkülözni kell, — de a mi áldozatunkat és nélkülözéseinket enyhíti az a nagy lelki öntudat, hogy a rettentő háboru árán egész Európát szabadítjuk meg legrosszabb ördögétől és hogy vele együtt kipusztul, elhallgat a fajzat, a mely a mi elpusztításunkra, a mi elnyomásunkra szötte terveit a cári udvar sötétjében.

Hadseregünk veszteségei.

11. sz. veszteség-kimutatás.

(Közöltetett 1914. szeptember 5-én.)

(Rövidítések magyarázata: gy. e. = gyalogezred, sz. = század, h. = honvéd, husz. = huszár, tüz. = tüzér, drag. = dragonyos, ul. = ulánus, tab. = tábori, neh. = nehéz, á. = ágyus, lov. ü. = lovas üteg, oszt. = osztály, üt. = üteg, hat. = határ, vad. = vadász, zla. = zászlóalj, L. = Landver, s. = sebesült, el. = elesett, fog. = hadi fogságba került, tart. = tartalékos, pót. = póttartalékos, gyal. = gyalogos, őrv. = őrvezető, szakasfv. = szakaszvezető.)

Legénység:

(Folytatás.)

Kozma Imre tgy. 32 gy. e. 7. sz. s. Koczás Minály gy. 69 gy. e. s. Krambichler Antal pót. 42 gy. e. el. Král. János gy. 69. gy. e. s. Krauss Jenő 32 gy. e. 14. s. Kremmer Ede őrv. 69 gy. e. s. Kreischmann János tiz. 69 el. Kreczun Tivadar gy. 41 gy. e. s. Kreis János gy. 32 gy. e. 9. sz. s. Krötschel Emil tgy. 42 gy. e. el. Krecsan Péter gy. 38 gy. e. 16 sz. s. Kuchinko Károly szakv. 69 gy. e. s. Kusák István gy. 32 gy. e. törzs. s. Kusera Ferenc gy. 69 gy. e. s. Kusera Emmerich őrv. 86 gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog Szabadka 1889) s. Künast József gy. 42 gy. e. s. Kukolj Máté gy. 70 gy. e. 8. sz. s. Kulina István gy. 32 gy. e.

9 sz. el. Kusel Rudolf őrv. 42 gy. e. s. Kundra István gy. 69 gy. e. s. Kura Ferenc gy. 8 gy. e. s. Kurai Máttyás gy. 86 gy. e. 8. sz. (Bács-Bodrog Szabadka 1891) s. Kuti János gy. 69 gy. e. s. Lacza József pót. 69 gy. e. s. Laczkó II János gyalogos 68 gyalog ezred 4 század (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Kóka 1885) sebesült. Lajkó Imre gy. 68 gy. e. 4. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jakohalma 1889) s. Lakatusz Joan gy. 41 gy. e. s. lösebh. a halántékon. Lamm János gy. 69 gy. e. s. Lang Ferdinánd gy. 32 gy. e. 1. sz. s. Lang Mihály gy. 69 gy. e. s. Langer Rudolf gy. 42 gy. e. s. Langos Károly szappór 7 Sapp. Baon. 1. sz. (Kolozs, Kolozs-vár 1887) el. Lassu József tgy. 86 gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog, Csantavér 1884) s. Laszk Gergely gy. 33 gy. e. 16. sz. s. Lehner József őrv. 69 gy. e. el. Leidl Károly tüz. 27 tüz. e. 4 üt. s. Lakity Veselin gy. 86 gy. e. 14. sz. (Bács-Bodrog, Szenttamás 1887) s. Lénárd Balázs tüz. 2 vartüz. e. (Pest-Pilis, Ujkécska 1874) el. Lenart Ferenc t. tiz. 32 gy. e. 4. sz. s. Lendvai István gy. 32 gy. e. 14. sz. s. Lengyel János gy. 86 gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog, Ada 1891) s. Lengyel Rudolf század-dobos 32 gy. e. 4. sz. s. Langyel István gy. 69 gy. e. s. Lenn József gy. 69 gy. e. s. Lerche Emil század-dobos 42 gy. e. s. Leszier József pót. 32 gy. e. 13. sz. s. Lévai Minály gy. 68 gy. e. 5 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Ozibakuáza 1891) s. Levald Aurél pót. 32 gy. e. 14. sz. s. Ligeti Kabos tiszth. 69 gy. e. s. Likó Albert őrv. 4 táb. tüz. e. 1 üt. (Budapest 1892) s. Link István pót. 69 gy. e. s. Lipovean Simo t. tiz. 70 gy. e. 6. sz. el. Lipowsky Alajos gy. 8 gy. e. s. L. Nagy Lőrinc gy. 68 gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Karczag 1892) s. Lövy Lajos t. gy. 32 gy. e. 2. sz. el. Lukács Antal t. őrv. 32 gy. e. 2. sz. s. Lukácsévics Balázs gy. 86 gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog, Szabadka 1884) s. Lukacevic István t. gy. 70 gy. e. 6. sz. s. Lukic Sava gy. 70 gy. e. 6. sz. s. Maaz József gy. 12 gy. e. s. Macho József gy. 32 gy. e. 4. sz. s. Machala Ferenc gy. 8 gy. e. s. Macskási János t. gy. 32 gy. e. 2. sz. s. Mader János pót. 42 gy. e. s. Mag Pál gy. 32 gy. e. 2. sz. el. Major Ferenc gy. 69 gy. e. s. Major Mihály t. szakv. 32 gy. e. 4. sz. s. Major János őrv. 66 gy. e. s. Major János pót. 33 gy. e. 14. sz. s. Major Péter gy. 68 gy. e. 7. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Nagyrév 1884) s. Makarev Antal gy. 86 gy. e. 14. sz. (Bács-Bodrog, Szabadka 1884) s. Marik Ferenc gy. 8 gy. e. s. Mang János c. őrv. 33 gy. e. 16. sz. s. Marik Alajos c. tiz. 42 gy. e. el. Mar-

koviés György gy. 69. gy. e. s. Markus József tiz. 86 gy. e. 14. sz. (1886) s. Mariás Pál gy. 86 gy. e. 4. sz. (Bács-Bodrog, Zenta 1885) s. Marosi Károly gy. 32 gy. e. 1. sz. s. Marov Partenie gy. 33 gy. e. 13. sz. s. Márton István gy. 68 gy. e. 1. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kisk. Tápiósz.) s. Masenek Henrik gy. 8 gy. e. el. Matejesik Antal címz. őrv. 86 gy. e. 2. sz. (Bács-Bodrog, Szabadka, 1885) s. Matheis János szakvez. 70 gy. e. 8. sz. s. Mátty Radivoj t. címz. tiz. 86 gy. e. 1. sz. (Bács-Bodrog, Mohol, 1887) s. Matansch Ede őrv. 42 gy. e. s. Matusek Janos őrv. 69 gy. e. s. Matula Pál tiz. 68 gy. e. 7. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Sánd, 1889) s. Maus Ferdinánd őrv. 41 gy. e. s. Mayer György c. szakvez. 70 gy. e. 8. sz. s. Mäuzel Albin c. szakvez. 42 gy. e. s. Médó János gy. 46 gy. e. 14. sz. s. Medak István gy. 70 gy. e. 6. sz. el. Méder Ferenc őrv. 69 gy. e. s. Meleg István tüz. 11 táb. tüz. e. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászarók-Szállás, 1890) s. Mejusin Ferenc gy. 8 gy. e. s. Mergt Ferenc gy. 69 gy. e. s. Meszes József címz. tiz. 32 gy. e. 1. gépf. o. el. Mészáros Imre őrv. 69 gy. e. s. Mészöli István gy. 69 gy. e. s. Mészöly Károly címz. őrv. 32 gy. e. 13. sz. s. Mezei István gy. 46 gy. e. 11. sz. s. Michel Róbert t. gy. 42 gy. e. s. Mihályfi Ernő egyév. önk. címz. őrv. 86 gy. e. 18 sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Budapest, 1892) s. Mihalyza Mihály gyalogos 33. gy. e. 14. sz. s. Minály István címzetes szakaszvezető 68 gy. e. 5. sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Szolnok 1889) s. Mihály Istvan gyalogos 86 gy. e. 5. sz. (Bács-Bodrog, Magyarakanizsa 1891) s. Mikó József gy. 69 gy. e. s. Mikolics Janos póttartalékos 69 gy. e. s. Mikulás Benő tartalékos gy. 32 gy. e. 7. sz. elesett. Milos György gyalogos 46 gy. e. 16. sz. s. Mlobara Tomo tartalékos szakaszvezető 70 gy. e. 8. sz. elesett. Milutinovic Iván tart. gyalogos 70 gy. e. 6. sz. elesett. Milutinovic Cyril címzetes őrvezető 86 gy. e. 14. sz. (Bács-Bodrog, Szabadka 1889) s. Millei Sandor gyalogos 69 gy. e. s. Minarovic Pál gyalogos 68 gy. e. 4. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Tortal 1888) s. Misko ca Jenő őrvezető 69 gy. e. seb. Misk póttartalékos 32 gy. e. 11. sz. seb. Mittag József tisztszolg. 32 gy. e. 4. sz. elesett. Murics György gyalogos 33 gy. e. 13. sz. el. Molnár József tizedes 69 gy. e. s. Molnár Péter gy. 69 gy. e. 7. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Szolnok 1892) s. Moravik Mihály gy. 69 gy. e. s. Móró Sándor gy. 68 gy. e. 5. sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Budapest 1892) s. Morvai István tizedes 69 gy. e. s. Moser Róbert egyéves önkéntes, tizedes 3 b.-h. gy. e. (Pest-Pilis-Solt-

A kiürített Lemberg.

Lemberg, szeptember 1.

Az egész monarchia részvétellel tekint a s épp galiciái város felé, melyet hadvezetőségünk egyelőre, taktikai okokból kénytelen volt kiüríteni. Bizonyára bő kárpótlás jut majd Lembergnek ezekért a nehéz napokért, melyeket most elszenvedni kénytelen, bár remélni lehet, hogy az orosz is respektálni fogja a nemzetközi egyezményt és nem fog kárt tenni a kiürített városban.

Katonai körökben már hetek óta tisztában voltak azzal, hogy Lemberg ki fog kelloni üríteni, hiszen ez a város már a háboru kezdete óta olyan közel volt az orosz támadásokhoz, hogy a hadvezetőség maga is előre jelentette: Lemberg helyzete igen nehéz. Azóta pedig, mióta az orosz hordák megjelentek Tarnopol és Bródny falai alatt, előre volt látható, hogy közel jutnak egészen Lemberg kapujáig. Aggodalomra persze annál kevésbé van okunk, mert Lemberg-től Lavreneig, a magyar határ-állomásig közel 150 kilométer, amit a vasut is csak öt óra alatt tud megfutni. A vonat itt Pustomyty kénfűrdőn keresztül a fastói Scerefvölgyön fut keresztül és 45 kilométernyire Lemberg-től, a 296 méter magas Nikolajev en innen átlépi a Dnjestert. A hosszú ut Stryj-ig erdőgazdag vidéken vezet keresztül a Stryj és Lavrene felé egyre emelkedik. Lavrene már 655 méter magasán fekszik. A határt az 1749

méter magas Beszkid alagut képezi Magyarországra felé.

Lemberg egyébként egyike a legérdekesebb városoknak. Miként Varsó Orosz Lengyelországnak, úgy Lemberg az osztrák Galiciának fővárosa. Am az osztrák tartományi főváros távolról sem olyan népes, mint Varsó, mert míg annak 800.000, ennek csak 200.000 lakosa van s ennek is jó része zsidó. Az észak felé nyitott völgykatlanban fekvő város székhelye a II. hadtestparancsnokságnak s három érsek székel benne (egy római katolikus, egy görög katolikus és egy oláh). A belváros vagy Srod-miesei, a négy külváros közepén fekszik, melyek közül az északit Zolkievski-nek hívják, míg nyugaton, keleten és délen a Krakovskia, Lysakovskia és Szaliczka fekszenek. A belvárost keleten a Waly-Gubernatovskia, nyugaton a Waly-hetmanskia határolja. Ezek a nevek Jablonovszki Hetman nevét örökítik meg, aki a várost 1659-ben a török ellen védelmezte. Szobra is áll a hősnek itt.

A Markus téren ócska házak közepette monumentális kut áll; ott diszeleg az ópen egy századdal ezelőtt épült városház, melynek tornya 65 méter magas, melyből kilométernyi körzetben át lehet tekinteni a környéket. Innen nézték a város urai az utóbbi napok véres harcát. De igen szép kilátás nyílik a városon kívül emelkedő Unió dombról s a Ferenc Józsefhégy csúcsáról is, ezek is tele voltak kíváncsiakkal az utolsó napok alatt.

Artisztikus régiségekben igen gazdag Lemberg. Így rendkívül becses a Kamienica Krolevska, egy 1580-ban épült és Sobieski által is lakott palota, mely most városi muzeum; az Ozieduseycki országos muzeum, mely az egykori lengyel királyságra vonatkozó gyűjteményeket tartalmazza gazdag néprajzi, őskori, zoológiai és botanikai gyűjtemények mellett. Szép az iparmuzeum is, míg a Stauropigian-muzeumot ruthén egyházi ereklyék teszik nevezetessé. A templomok is sok értékes dolgot rejtenek, míg a tartománygyűlés palotájában Matejko-nak, a világhírű lengyel festőnek van egy nagy historai vászna. Városi parkja a külvárosban terül el s nyári estéken itt szól állandóan a katonabanda s zajlik a vig élet. De ennél is kedvesebb sétahelye a lembergi-eknek, mert minden szezonban felkeresik, a Kiliaski park. Külön nevezetessége a városnak, mert Galicia legnagyobb könyvtára, az Orso-linski-féle nemzeti intézet, melyben 300.000 kötet könyv, közel 5000 kézirat, szép metszet-, érem-, fegyver- és képgyűjtemény is van. Egy eteme mintaszerű.

Lemberg tudvalevőleg Mária Teréziának köszönheti, hogy a lengyel királyság utolsó éveiben szinte tönkre ment város új életre kelhetett. A XVIII. század végétől kezdve egyre fejlődött s most, ha ki fogja heverni ezt az átmeneti csapást, mely érte, hihetőleg a virágzás eddig nem is sejtett fokára fog emelkedni.

Kiskun, Budapest) elesett. Mosonyi Mihály gy. 69 gy. e. s. Müller Ádám gyalogos 69 gy. e. s. Müller Ferenc gyalogos 69 gyalogezr. seb. Müller János c. őrv. 42 gy. e. el. Müller János c. tiz. 32 gy. e. 3 sz. s. Müller Rudolf gy. 42 gy. e. el. Müller István pött. 33 gy. e. 13 sz. s. Mukl István gy. 68 gy. e. 7 sz. (Tolna Paks 1891) s. Murai Artur c. szakv. 32 gy. e. 11 sz. s. Muranyi Mihály gy. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Fegyvernek 1891) s. Nagy Péter gy. 70 gy. e. 5 sz. s. Nagy Sándor pött. 69 gy. e. s. Nagy Sándor pött. 33 gy. e. 13 sz. s. Nagy András gy. 68 gy. e. 4 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászládány 1892) s. Nagy Imre tiz. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Mezőtur 1890) el. Nagy I. János dobos 69 gy. e. el. Nagy János gy. 68 gy. e. 1 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Mezőtur 1890) s. Nagy József c. őrv. 32 gy. e. 7 sz. s. Nagy József őrv. 68 gy. e. 4 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Tiszaderzs 1891) s. Nagy II. József gy. 69 gy. e. s. Nagy III. József gy. 69 gy. e. s. Nagy VII. József gy. 69 gy. e. s. Nagy László gy. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Tiszaderzs 1891) s. Nagy Károly szakv. 69 gy. e. s. Nagy Károly tiz. 32 gy. e. 9 sz. s. Nagy I. Mihály gy. 69 gy. e. s. Nagy Lajos gy. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Tiszabura 1889) s. Nagy István c. őrv. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászládány 1884) s. Nagynémedi Mihály gy. 86 gy. e. 4 sz. (Bács-Bodrog Zenta 1884) s. Nagypál József gy. 86 gy. e. 16 sz. (Bács-Bodrog Ada 1886) s. Nadeszk János gy. 33 gy. e. 16 sz. s. Nemes György gy. 69 gy. e. s. Németh I. József gy. 69 gy. e. s. Németh Lajos t. káplár 69 gy. e. s. Nikié Nikola dr. t. tiszth. 70 gy. e. 8 sz. s. Novák Emil t. szakv. 32 gy. e. 4 sz. s. Novákov Kosta c. tiz. 86 gy. e. 1 sz. (Bács-Bodrog, Turja 1884) s. Novoth István gy. 69 gy. e. s. Novotny Antal gy. 8 gy. e. s. Ocsai József gy. 68 gy. e. 12 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászárokszállás 1892) s. Oxruta Pál t. őrv. 32 gy. e. 2 sz. s. Oláh Imre gy. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Dévaványa 1892) s. Olar Péter gy. 33 gy. e. 16 sz. s. Olar Vazul század dobos 33 gy. e. 13 sz. s. Oldal Aron gy. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszasüly 1888) s. Ondok Károly pött. 68 gy. e. 4 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Szolnok) s. Onodi Ferenc őrv. 69 gy. e. s. Onu Tivadar szakv. 33 gy. e. 13 sz. el. Oravecs János t. gy. 32 gy. e. 16 sz. s. Ozmann Sándor gy. 32 gy. e. 3 sz. s. Ozsvics György gy. 32 gy. e. 12 sz. s.

Paite István t. gy. 69 gy. e. s. Pajic István gy. 70 gy. e. 8 sz. s. Pakolies Ferenc gy. 69 gy. e. s. Paliy István gy. 69 gy. e. s. Pál Sándor gy. 68 gy. e. 4 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászberény 1885) s. Palla József gy. 68 gy. e. 4 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászszentandrás 1892) s. Palkovics József őrv. 69 gy. e. s. Palucsik János gy. 86 gy. e. 4 sz. (Bács-Bodrog Péterréve 1885) s. Pap József gy. 68 gy. e. 5 sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Tápíószale 1889) s. Pap Mihály gy. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Mezőtur 1887) s. Pap I. István gy. 68 gy. e. 1 sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Tápíószecső 1892) s. Pap István gy. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Rákócziút 1886) s. Papp III. József gy. 69 gy. e. s. Parti János gy. 69 gy. e. s. Parti György gy. 69 gy. e. s. Paskal József Rudolf t. tiz. 32 gy. e. 7 sz. s. Paskuj Imre gy. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Karcag 1892) s. Patáki János gy. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Szolnok 1890) s. Pauer József c. tiz. 32 gy. e. 14 sz. el. Paul Ádám gy. 69 gy. e. s. Pelikán István c. tiz. 32 gy. e. 6 sz. s. Pénczes József gy. 69 gy. e. s. Penteliuk Kirila gy. 41 gy. e. s. Péntek Ferenc gy. 68 gy. e. 5 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászsalsószentgyörgy 1892) s. Pénczes György pött. 69 gy. e. s. Percz Ferenc tiz. 86 gy. e. 1 sz. (Bács-Bodrog, Csantavér 1889) s. Perge István őrv. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Karcag 1892) s. Peri Roman gy. 33 gy. e. 13 sz. s. Peri Szilárd gy. 33 gy. e. 16 sz. s. Péter József pött. 68 gy. e. 5 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Szolnok) s. Pető József gy. 69 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Fegyvernek 1890) s. Petran Tivadar gy. 33 gy. e. 13 sz. s. Petro Dezso címz. őrv. 32 gy. e. 16 sz. el. Petro Tamás pött. 69 gy. e. s. Petro Viktor szakaszv. 69 gy. e. s. Petrovic Nikola t. őrv. 70 gy. e.

6 sz. el. Pihorik Lajos pött. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászberény) s. Pintér József pött. 69 gy. e. s. Pinviczky Mihály pött. 68 gy. e. 6 sz. (Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun Abony 1889) el. Pisch Ferenc gy. 69 gy. e. s. Pittman József gy. 69 gy. e. s. P. László Sándor gy. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Tiszaszentimre 1887) s. Polányi István pött. 69 gy. e. s. Polauer Ferenc gy. 69 gy. e. s. Pollák Móric gy. 69 gy. e. s. Poos Imre gy. 69 gy. e. s. Popesku Tivadar őrv. 41 gy. e. s. Popovic Cedimir gy. 70 gy. e. 8 sz. s. Popp Lajos gy. 69 gy. e. s. Posaí Ferenc gy. 69 gy. e. s. Potongyi Mihály gy. 32 gy. e. 1 sz. s. Pozsgai Imre pött. 69 gy. e. s. Preszter Gergely gy. 69 gy. e. s. Probszt Ferdinánd gy. 8 gy. e. s. Prokaj Adalbert 32 gy. e. 14 sz. s. P. Tóth István gy. 68 gy. e. 4 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Mezőtur 1891) s. Pulay József tüzér 4 táb. t. a. 1 ütég (Budapest 1887) s. Puskás János t. őrv. 69 gy. e. s. Puskás István őrv. 69 gy. e. s. Pusoma Zsigmond pött. 68 gy. e. 1 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Tiszabura 1887) s. Pusoma Vendel gy. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszabó 1887) s. Puzsoma Mihály gy. 68 gy. e. 4 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszabó 1891) s.

Rabold Róbert gy. 69 gy. e. s. Rác Sándor gy. 68 gy. e. 1 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Turkeve 1892) el. Rác Ferenc pött. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Szolnok) s. Rác Ferenc gy. 69 gy. e. s. Radics Imre tiz. 69 gy. e. s. Radoczky Mihály t. gy. 32 gy. e. 4 sz. s. Radics Antal c. szakv. 86 gy. e. 2 sz. (Bács-Bodrog, Szabadka 1890) s. Ragács Mihály gy. 32 gy. e. 1 sz. s. Rainer Vincs szakv. 69 gy. e. s. Ramisch János gy. 42 gy. e. s. Ramsav Lázár pött. 70 gy. e. 6 sz. s. Raubauer János gy. 69 gy. e. s. Rauf Ignác gy. 69 gy. e. s. Rédl István őrv. 69 gy. e. s. Reiter József gy. 8 gy. e. el. Retkes József pött. 68 gy. e. 5 sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Abony 1889) s. Ringesz Sándor t. gy. 32 gy. e. 7 sz. el. Rizsányi Márton gy. 86 gy. e. 4 sz. (Bács-Bodrog, Szabadka 1891) s. Roboz János pött. 32 gy. e. 2 sz. s. Röck Károly gy. 32 gy. e. 4 sz. s. Roman Lázár gy. 33 gy. e. 16 sz. s. Rotenbücher Ignác gy. 69 gy. e. s. Rózsa Dávid t. tiz. 86 gy. e. 1 sz. (Bács-Bodrog, Zenta 1888) s. Rozsovics János gy. 69 gy. e. s. Rucsek János c. őrv. 33 gy. e. 16 sz. s. Ruda Sebők c. őrv. 33 gy. e. 13 sz. s. Rumppler Ferenc szakv. 69 gy. e. s.

Sábics Lukács gy. 86 gy. e. 2 sz. (Bács-Bodrog, Szabadka 1889) s. Safarik Ferenc gy. 32 gy. e. 1 sz. s. Sági János t. gy. 69 gy. e. s. Sajnovic Jakab gy. 70 gy. e. 6 sz. s. Sajtos József gy. 69 gy. e. s. Sajtos Ferenc tiz. 2. vartüz. c. 4 sz. (Torda-Aranyos T. Szt. László 1886) el. Salgó Lajos gy. 32 gy. e. 4 sz. s. Sándor Albert gy. 68 gy. e. 7 sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Abony 1892) s. Sándor József gy. 69 gyalogezred megsebesült. Sandra Elias gyalogos 33 gyalogezred 14 század elesett, Sasul Trifon gy. 41 gy. e. s. Sátori Imre őrv. 69 gy. e. s. Sauer József tgy. 42 gy. e. s. Say József pött. 33 gy. e. 13 sz. s. Savanyu Gyula gy. 69 gy. e. el. Schams Frigyes tiz. 42 gy. e. s. Schein Lajos gy. 32 gy. e. 1 sz. s. Schenk János szakv. 69 gy. e. s. Schiebel József gy. 8 gy. e. el. Schierz József gy. 42 gy. e. el. Schilhab Konrad gy. 32 gy. e. 1 sz. s. Schindelka Károly gy. 8 gy. e. s. Schindler Alfréd otiz. 42 gy. e. s. Schmidt Ferenc tiz. 69 gy. e. s. Schmidt István tiz. 69 gy. e. el. Schneider Pál gy. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Besenyszög 1889) s. Schneller József c. tiz. 32 gy. e. 7 sz. s. Schuck György gy. 32 gy. e. 2 sz. s. Schuhbauer Antal tart. tiszth. 68 gy. e. 13 sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Visegrád 1887) s. Schüll Simon gy. 69 gy. e. s. Schwagerle János c. tiz. 32 gy. e. 12 sz. s. Schwarzbach József tisztiszolga 42 gy. e. el. Schwigruha Gábor pött. 69 gy. e. s. Sebestyén Ferenc c. tiz. 32 gy. e. 4 sz. s. Sebestyén József tiz. 68 gy. e. 5 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Felsőszentgyörgy 1889) s. Sebők József tiz. 69 gy. e. s. Seemann Miksa gy. 42 gy. e. s. Serban Vince gy. 33 gy. e. 13 sz. Sevity Szilárd címz. őrv. 86 gy. e. 14 sz. (Bács-Bodrog, Mohol, 1883) s. Siba Mihály gy. 69 gy. e. s. Sin Antal pött. 7 Sapp Baon 1 sz. s. Sipos Imre c. őrv. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szoln. Kisújszállás, 1891) s. SiposEliás gy. 68 gy. e. 5 sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Jászkarajenő 1886) s. Slaubar Ferdi-

nánd gy. 32 gy. e. 1 sz. s. Soki Mihály gy. 46 gy. e. 11 sz. s. Sommer László tiz. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Szolnok 1883) s. Somogy Boldissár gy. 32 gy. e. 8 sz. s. Somogyi Elemér c. tiz. 32 gy. e. 10 sz. s. Somogyi János gy. 69 gy. e. s. Sos András század. dobos 68 gy. e. 4 sz. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun Töszög) s. Sötét János t. gy. 69 gy. e. s. Soukup Ferenc t. gy. 42 gy. e. s. Spiesz Frigyes pött. 86 gy. e. 4 sz. (Bács-Bodrog Obecs 1891) s. Spiesz Vilmos gy. 32 gy. e. 8 sz. s. Sprinczár Pál gyalogos 33 gy. e. 15 sz. s. Stamler István gyalogos 69 gyalogezred seb. Steigerwald Ferenc gy. 69 gy. e. s. Steigerwald József gy. 69 gy. e. s. Stepanov Arzen őrv. 33 gy. e. 13 sz. s. Stepicsevics Iván címzetes szakaszvezető 70 gy. e. 6 sz. s. Sterba Ferenc tartalékos gyalogos 42 gy. e. elesett. Sterficsék Szejan 70 gy. e. 6 sz. s. Stoffa Sándor szakaszvezető 42 gyalogezr. e. 4 sz. s. Stojanovics Száva gyalogos 70 gyalogezr. 4 sz. seb. Strahl János gyalogos 42 gy. e. s. Sumics János gy. 69 gy. e. s. Sütő István tart. gy. 69 gy. e. s. Szabó Sándor címz. tiz. 33 gy. e. 16 sz. s. Szabó II. Sándor őrv. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Abádszalok 1885) s. Szabó Sándor pött. 32 gy. e. 4 sz. s. Szabó Sándor gy. 69 gy. e. s. Szabó Ferenc szakaszv. 86 gy. e. 16 sz. (Somogy Nyim 1890) s. Szabó Ferenc tiz. 68 gy. e. 4 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok Jászakisér 1892) s. Szabó Ferenc címz. őrv. 32 gy. e. I. gépf. o. s. Szabó L. György gy. 69 gy. e. s. Szabó II. Ferenc gy. 69 gy. e. s. Szabó György gy. 69 gy. e. s. Szabó Géza őrv. 32 gy. e. 3 sz. s. Szabó János tiz. 69 gy. e. s. Szabó János t. gy. 32 gy. e. 7 sz. el. Szabó V. József gy. 69 gy. e. s. Szabó Gyula t. gy. 32 gy. e. 2 sz. s. Szabó László t. 4 Sapp Baon 5. sz. s. Szabó Lajos gy. 69 gy. e. s. Szabó János gy. 68 gy. e. 13 sz. (Bodonhely, 1888) el. Szabó Péter pött. 86 gy. e. 4 sz. (Bács-Bodrog, Zenta, 1884) s. Szabó István gy. 68 gy. e. 18 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Tiszasüly, 1893) s. Szabados Ferenc tart. pion. 4 pion. baon. 2 sz. s. Szalady Demeter t. gy. 32 gy. e. 2 sz. s. Szalai Dániel vadász 5 vadász sz. s. Szalai József t. gy. 69 gy. e. s. Szalozter Károly gy. 69 gy. e. s. Szántó Kálmán t. gy. 32 gy. e. 4 sz. s. Szarka Albert gy. 68 gy. e. 7 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Dévaványa, 1887) s. Szauer Imre gy. 69 gy. e. s. Szécsi Jenő pöt. 32 gy. e. 8 sz. s. Szekeres János gy. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Jászládány, 1889) s. Szekeres János t. gy. 32 gy. e. 15 sz. s. Szelezcki Mihály t. gy. 69 gy. e. s. Szemko István t. gy. 32 gy. e. 4 sz. s. Szendi Valentin t. gy. 68 gy. e. 13 sz. (Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Rákócziút, 1887) s.

(Folyt. köv.)

A katonai kincstár kárptólásai. A legszélesebb körök érdeklődésére tarthat számot egy rendelet, amelyet most adott ki a kormány 6745. szám alatt a katonai célokra átvett lovakért, szállítóeszközökért és egyéb ingóságokért hadbavonult igényjogosultak részére járó kárptólási összegnek kifizetése tárgyában. A rendelet kimondja, hogy az 1912. L. és LI. t.-c. értelmében a katonai igazgatás részére átvett lovakért, szállítóeszközökért és egyéb ingóságokért kárptólásul kiutalt összegekről kiállított postatakarékpénztári fizetési utalványt magának az igényjogosultnak, illetőleg törvényes képviselőjének lehet csak kifizetni. De ha a fizetési utalványt nevezett kezeihez azért nem lehet kézbesíteni, mert hadiszolgálat teljesítése végett távol van s a pénz felvételére, vagy a fizetési utalvány átvételére jogosult meghatalmazottja nincsen, a fizetési utalványt — amennyiben meghaladja azt az összeget, melyet címzett háznépe tagjainak kezeihez is szabályszerint ki lehet fizetni, az igényjogosult részére a vele közös háztartásban élő törvényes felesége, szülője, vagy felnőtt törvényes gyermekeinek kezeihez lehet kézbesíteni, feltéve, hogy ezek vezetik az igényjogosult gazdaságát, vagy üzletét vezetik és ha az igényjogosult, vagy törvényes képviselője tiltakozását, vagy ellenkező intézkedését a postahivatalnál előzetesen be nem jelentette.

Döntő küzdelem Párisért.

(Minden erejével sikra száll a francia hadsereg. — A németek Páris külső erődítéseinél harcolnak. — A tönkrevet angol expedíciós sereg.)

Távirati tudósítás.

Berlin, szeptember 10.

A nagyvezérkar közli Berlinből: A Marne mellett és a Marnen túl az ellenség üldözés közben előnyomult. Csapattestünket Páristól északra Meaux és Montmirail között tulerőben levő ellenség támadta meg. Csapataink két napig tartó nehéz küzdelemben az ellenséget feltartóztatták, sőt sikereket is értek el, midőn új erős ellenséges csapatok közeledését jelentették. A németek ezt a szárnyat visszavonták. A németek a harcokban ötven ágyut és néhány ezer foglyot zsákmányoltak. Verduntól nyugatra levő csapatok még mindig harcolnak. Lotharingiában és a Vogezekben a helyzet változatlan. A keleti hadszíntéren a küzdelem újra megkezdődött. Stein, főhadiszállásmester:

Zürich, szeptember 10. Züricher Zeitungnak jelentik: Párisnál az ütközetek a külső erődöknél váltakozó szerenésével folynak. Páristól keletre sűrűn közlekednek a katonavonatok angol gyalogos csapatokkal.

Berlin, szeptember 10. Kopenhágán át érkeztet távirat szerint a Daily Telegraph azt jeleníti, hogy Chantilynél a huszezer hektáros erdőben szeptember elsejétől negyedikéig nagy csata volt. A franciák végül kiűrtették Chantilyt, amire a német csapatok Creilt is megszállták.

Berlin, szeptember 10. A német tüzérség bombázta a Maas mellett levő Dinant várost, amely egészen romba dőlt.

Izvoleszky háboruja.

Bécs. Római jelentések szerint Bordeauxban igen élénk élet van. A kávéházakban élénk élet van. Tegnap nagy fel-tűnést keltett, hogy megjelent egyik kávéházban Izvoleszky orosz nagykövet és sugárszó arccal mondotta:

— Ez az én háborum!

Megsemmisült az angol hadsereg.

Bécs, szeptember 10. A Zeit reprodukálja a Stampa haditudósítójának táviratát, melyben Franciaország helyzetét kétségbeesítőnek mondja és igen sötét színekkel festi. Párisban — úgy mond — az angol vezérkar iránt teljesen meg-műnt a bizalom. Miután az angol seregek Compiègne mellett majdnem teljesen megsemmisültek. French tábornoknak alighanem elmegy a kedve újabb vállalkozásoktól. Egész Franciaország már el van árasztva sebesültekkel. Ismeretes az elesettek és elfogottak nagy száma is, úgy, hogy mindenki már óhajtja a háboru befejezését.

Bécs, szeptember 10. A Neues Wiener Journal jelenti Münchenből: Magánjelentések szerint a maubeugei 40.000 hadifogoly között 30.000 angol volt.

Elfogott francia szikratáviratok.

Berlin, szeptember 10. A Páris és London közötti drótnélküli táviró-összeköttetést sikerült német célokra telhasználni. Az Eiffel-torony drótnélküli táviratát a német táborban elfogták. A közvetlen távirati összeköttetés Páris és London közt szeptember 3-ika óta el van szüntetve.

Páris. Millerand hadügyminiszter Poincaré elé aláírás végett rendeletet terjesztett, melyben Franciaországban új orvosi vizsgálat alá veszik azokat, akiket felülvizsgálaton elboosítottak, vagy alkalmatlanoknak találtak katonai szolgálataira. Az alkalmasokat azonnal beosztják a csapatokhoz és kiképezik.

Nem jöhetnek önkéntesek Kanadából.

Newyork, szeptember 10. A szövetséges kormány rendeletére a kanadai fegyveres csapatokat megakadályozták abban, hogy Angliába hajózzanak. Wilson elnök személyesen közölte a kanadai kormánnyal, hogy az Unio semlegességi rendelete megtiltja azt, hogy a toborzott fegyveres kanadai katonák közül csak egy is utra keljen. Az angolok Kanadából körülbelül százezer önkéntest vártak.

Fosztogatnak a franciák.

Róma. A francia Riviéráról ma érkezett olaszok elmondják, hogy a franciák, németek ellen való tohettelen dühükben Nizza Monte Carlo, Cannes, Mentone német szállodásai ellen fordultak. A pompás szállodákat összezu-tták, tönkretették és kirabolták.

Elsülyedt japán hadihajó.

Rotterdamon keresztül Londonból jelentik, hogy az ottani japán nagykövet táviratot kapott arról, hogy Sirotae japán torpedóromboló sziklára ütközött és elsülyedt. Legénység megmenekült. A hajót 1907-ben építették.

Japán tüzérség Európában?

Stockholm, szeptember 10. Orosz újsághirek szerint erős japáni tüzérség van utban Európa felé. Az expedíció, amely állítólag már az Ural vidékén jár, oszromágyukból áll.

A Giornale d'Italia Párisból jelenti, hogy megkezdődtek a japán csapatállításokat Európa felé.

Francia harok Marokkóban.

Páris szeptember 10. A Le Temps egy tengeri jelentést közöl, amely szerint Marokkóban Genifra környékén a benszülöttek megtámadták a francia katonaságot, amely vitézül védekezett — a jelentés szerint — ellenük. Marokkóban a küzdelem meglehetősen nehéz az ellenséggel szemben, ami nagyon hátráltatja azt, hogy megkezdődjék végre a seregszállítás Európába.

Berlin, szeptember 10. Rotterdami jelentés szerint, Franciaország a nemzetközi jogba ütköző módon Marokkót francia gyarmatnak jelentette ki.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — 151

Harcba kíváncznak

a sebesültek.

(Egy katonaeorvos megfigyelései. — Aki tizenhét sebből gyógyult föl.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, szeptember 10.

Az a sok sebesült, akiket most a kórházakban ápolnak, nemcsak a nagyközönség állandó beszélgetési témája, hanem az orvosoké is. A sebesültek orvosi nézőpontból is rendkívül sok új és meglepő tapasztalatra adnak alkalmat és lehetőséget. Egy katonai kórház vezető orvosa mondotta el az alábbi mindenképen érdekes tapasztalatait:

— Csodálatos, hogy a kezelés alá kerülő sebesültek nagyrészt elégedetlenek a kezeléssel. Mind sürgetni, siettetni szeretnék a gyógyulást és inkább nagyobb és radikálisabb műtétet kívánnak, mint a természetes, de lassu gyógyulási folyamat bevéását. Leginkább irtóznak az utókuráktól, a masszázstól, a pihenéstől, szóval a lábadozás időszakától. Amint a sérülés szemmel látható jelei eltűntek, a seb behagged, beforr, katonáink már türelmetlenül vágyakoznak vissza a harctérre.

Számtalan esetem volt, amikor a katonaeorvos gyógyultnak mondta magát s alig beforr karját, lábát mozgatta, hajlítgatta, noha az orvosi tapasztalat szerint ilyen stádiumban az erőtetett mozgás irtózatossá fájdalmakat okozott neki. Ezek inkább letagadták a fájdalmat, csak hogy már szabadulhassanak a nekik unalmas kórházi kezelés alól.

A hosszadalmas kezeléstől, a gyógyulási folyamat türelmes bevéásától, a mi katonáink természetesen páratlan harci készségük miatt irtóznak. Egészen más okok késztetik az idegen fogoly sebesülteket arra, hogy az orvosi kezeléstől idegenkedjenek. A szerb, de különösen az orosz sebesülteket rettenetes félszem lep meg, mihelyt sebészi kezelés alá kerülnek. Ahányszor kötést változtatunk, kétségbeesett szemmel kísérik az olló útját, némaiyiket le kell fogni, annyira kapálózik, idegeskedik.

Különösen akinek fején, vagy nyakán van sérülése, minden alkalommal attól tart, hogy felvágjuk a torkát, vagy kiszurjuk a szemét. Belső orvosságot is csak nagy rábeszélésre szednek fogoly sebesültjeink és egyes orvosszereket, mint például a kinint, semmiképen sem lehet beléjük diktálni.

Igen sok érdekes eset közül a legszenzációsabb annak az önkéntes káplárnak az esete, aki tizenhét súlyos fejsébből került kezem alá, ma már a biztos gyógyulás útján van. A fiatal ember az orosz harctéren szolgált a gyalogságnál. Kapitánya azzal a misszióval bízta meg, hogy a nátvédkeát működő tüzérséget az ütegek helyesebb beállítására figyelmeztesse. A fiatalember utközben portyázó kozákcsapatokkal találkozott, mely elől egy szénaboglya rejtőzött. Mikor a kozákok már elhaladtak a szénaboglya mellett, önkívületi izgalomban revolverét háromszor elsütötte. Mindhárom lövése talált: három kozák lefordult. A többi persze nekirugtatott és hogy aztán mi történt, arról legékesebben a látélet szól: Lövés a jobb karon. Horzslövés a nyakon. Három szekerce-vágás a jobb fejtetőn. Öt lándzsaszúrás a jobb arcon. Bal alkar törése. Hét zuzott és karmolt seb az arcon és fejen.

Hat órára rá találták meg a halottnak vélt önkéntest. A természet csodáit mivel: ma két héttel a sebesülés után gyógyulása bizonyos. Ez a sérült egyébként nem igen sietteti a gyógyulást, mert majd hadbírótság elé kerül, megszegette föllebbvalója parancsát és az üzenet átadása helyett esetepatába bocsátkozott. Nagy vitézsége azonban legalább is enyhítő — esetleg mentő — körülményül kell szolgáljon.

Oroszország parancsolt offenzívát Szerbiának.

— A megsemmisült Timok-divízió átkelése. — Szerb tisztek elbeszélése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 10.

Tegnap néhány Zimonyi uriember érkezett Szegedre, akik érdekes dolgokat beszéltek el a mitrovicai fényes diadalról, de mindennél érdekesebb, amit a Zimonyba kísért szerb hadifoglyokról mesélnek. Így többek között elmondták, hogy Zimonyban és a közel fekvő Pancsován a háboru miatt a forgalom erősen csökkent s az utcákon leginkább csak katonákat látni, kik szigorúan őrködnek a rend fentartásán. Megesik néha, hogy a Duna tulsó oldaláról egy-egy ágyulöveg röpül a város felé, kárt azonban ezek nem tesznek, mert a lövegek mindég valahol a szabad mezőkön esnek le. Rémületnek sehol semmi nyoma nincs, mert a mi katonáink gondoskodnak róla, hogy egy-egy szerb földlövés után ismét teljes csend legyen a szomszédos partokon.

— Zimonyból — beszélte az egyik — távcsővel tisztán látni, ami Belgrádban történik. A máskor elég forgalmas szerb főváros utcái most teljesen kihaltak, ember nem látható sehol. Csak néha tűnik fel egyik, vagy másik utóán egy katonai őrző, vagy néhány komitációs. Ugy halljuk, hogy a komitációs most valóságos rémei Belgrádnak, sőt a katonákat is terrorizálják. Korlátlan urak s a szegény polgároktól, kik örülnek, ha naponként egy fület kenyérral megmenthetik magukat az éhenhalástól, az utolsó párnájukat s filléreiket is elszedik. Ha nem adják szépszerével, hát elrabolják tőlük, sőt a rablói alkosságtól sem riadnak vissza, úgy, hogy a belgrádi lakosság valószínűleg jobban fél a komitációtól, mint tőlünk.

Mitrovicaiaktól tudom, hogy ott körülbelül tíz tizenkétezer szerb kelhetett át a Száván s az ütközet végén ezer-ezeröttszáz halottjuk lehetett. Miután Mitrovica környéke tele van magas kukoricásokkal, az el nem fogott és meg nem sebesült szerbek ezekben bujtak el. Mitrovicáról Zimonyba érkező hírek szerint azonban ezeket már bekerítették s valószínű, hogy valamennyien kézrekerülnek. Különben is nem hiszem, hogy ezek sokáig bírnák, mert az elfogottak szerint teljesen ki vannak merülve az éhségtől.

Mikor hétfőn a zimonyi rendőrségen voltam, hogy-utazási igazolványt szerezzek magamnak, találkoztam az elfogott szerb katonákkal, akiket akker kísérték Zimonyba. Mondhatom, nagyon szomorú csapat volt. Előljött erős szuronyos kíséret mellett hatvan elfogott tiszt, teljesen lefegyverezve. A tisztek valamennyien erős, szálás férfiak, kik szóttalanul, néma csendben sorakoztak s kihallgatásukra várakoztak. Fejüket lehajtották, mintha erősen szégyenlősek, hogy ide kerültek.

Az utánuk következő legénységre, lehetnek néhány százan, a többi ugyanis egyenesen Péterváradra szállították, számalom volt ránézni. A magas, erős legények sápadtak és soványak voltak s arcsontjuk élesen kiállt, szemük pedig mélyen becsütköztek. Egy szót sem lehetett tőlük hallani, még csizmájuk kopogását sem, mert csizmáiknak már nem volt talpa. Nem is tudom miért buzták fel, mikor semmi hasznát nem vehették. A ruhájukon csak a legnagyobb jóakarattal lehetett fölfedezni, hogy valamikor egyenruhának készültek. Csupa rongy volt valamennyi. Sokan közülök közönséges paraszt ruhában voltak, csak az oldalukra spár-

gával erősített üros tölténytáskák árulták el, hogy ők is katonák.

— Nem is katonaság ez, hanem csak egy egyesület! — jegyezte meg valaki mellettem, mire az elfogottak még mélyebbre hajtották le a fejüket.

Mondom, a szerb katonák így közelről nézve a reménytelenség és kétségbeesés leg-szívárabb képét mutatták. Mikor megkezdődött a kihallgatásuk, a katonákból, különösen a tisztekből alig lehetett egy szót is kivenni. Csakhamar azonban megtalálták a azótlanságuk ellenszerét is. Élet hozattak, mire a tisztek önmaguktól elmondtak mindent, mindenre készséggel válaszoltak. Így elmondták, hogy Szerbia legdaliásabb katonasága, a most már néhai Timok-hadosztály legénysége és tisztjei az ütközet előtt már öt nappal nem kaptak enni. A kimerült legénység nem akarta végrehajtani a parancsokat s mikor parancs érkezett, hogy keljenek át a Száván és nyomuljanak Mitrovica és Ruma irányában, a legénység nyíltan megtagadta az engedelmességet. Végül is a tisztek kényes ígéretekkel megővösztették őket s aki még így sem akart harcolni, azt revolverrel és puskátussal kényszerítették, hogy a ponolokba beszálljanak. Mikor szután a magyar parton látták, hogy veszte vannak, a legénység egy része önként megadta magát.

Elfogott szerb tisztek előadása alapján a következőképen állítható össze a történetek képe:

Valjevóban kapták a parancsot, hogy lépjenek át a Szávát és haladjanak Ruma irányában. Elsőnek a 20. gyalogezred, majd a 13. és 15., legvégül az 5. ezred haladt át a Száván. Az 6. ezredből körülbelül háromezer katona haladt át a hidakon, a mikor a monarchia egyik monitora őt az áthidaláshoz és néhány perc alatt szétrombolta az egészet, úgy, hogy a rajta levők mind belefulltak a Szávába. Amint a monitor a hidakhoz ért, az osztrák-magyar tüzéség is támadásba kezdett és sok bomba nagy pusztítást okozott a szerb haderőben. Egyes szerb csapatok gyűjtögetni kezdtek, de rövidesen egy lovászi század zászlóját kapta meglepetésül. Az ütközet csak néhány óráig tartott, melynek befejezésével a Timok-hadosztály teljesen megsemmisült. A szerb vezérkar és a tüzéség a Száva tulsó partján maradt, de menekülnie kellett a monitor támadása elől és több ágyut hagyott a parton.

Egy másik tiszt azt mondotta, hogy *Risztics* tábornok dandárparancsnok is fogságba jutott. Haderőgölköről azt beszélték, hogy rendkívül szomorú állapotban van. A katonazenekarok is fogságba kerültek. A tisztek nem akarták, hogy a katonák magadják magukat. Azzal riasztották őket, hogy a magyarok egyet sem hagynak közülük életben. Azt akarták, hogy az ezredek forduljanak vissza és iparkodjanak a Száván átjutni a tulsó partra, de a katonák ennek a parancsoknak nem akartak engedelmességet.

Egy másik fogoly tiszt azt mondotta, hogy Oroszország megsürgette Szerbiánál, hogy lépjen offenzívába és így kösse le az osztrák-magyar haderőt. A Timok-divízió betörése azt a látszatot akarta kelteni, hogy a főhaderő támad és így csalják ki a boszniai hadtestek

egy részét, míg a szerb főerő a Drina felé vonulva behatoljon Boszniába. Ezzel a szándékkal a szombatról vasárnapra virradó éjjel Jakárnál, Klenáknál, Progaránál, Mitrovicánál és Kupinovónál kisebb csapatok keltek át a Száván és előőrseinket megtámadták. A szerbek vaspáncélos ladikokon, dereglyéken és némely helyen csak átgázolva a kilenven centiméter magas vizen jöttek át. Azonkívül két rögtönzött hidat vertek: az egyiket Mitrovicánál, a másikat Jakovóval szemben Osztrusmicánál. Szerb Mitrovicától elsőnek kétszázötven szerb komitációs jött át magyar Mitrovicára. Ezeket rögtön hallgatagon, részben lemészárolták, részben elfogták. Mindegyiknél kézi bombák és okrazitot találtak.

Hadvezetőségünk csapatai: Mitrovica és Jakar között egyesítette, míg a szerbek a terjedtetadta árkokban és azokban a csatornákkal foglaltak állást, melyeket a 25—30 év óta folyó ármentesítő munkák alkottak. Tüzéségünk ebből a védett pozícióból csakhamar kiverte a szerbeket, a gyalogság pedig körülkerítve őket a Száva felé nyomta az egész Timok divíziót, amely erre vad futásnak indult. Néhány ezren a Szávába szorultak és ott megfulladtak.

RODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* *Feledés a fekete lobogó alatt.* (Kalózdramma az Apolló színházban.) Rígen volt olyan érdekes műsora az Apolló-színháznak, mint a mai. Idegizgató drámai filmek kerültek vetítésre, amelyek a premior nagyszámu közönségnek legteljesebb tetszését vívták ki. *Feledés a fekete lobogó alatt* a címe az új műsor egyik nagy slágerének. Ez a dráma a tengeri kalózek rablókalandjait hozza a néző elé. A tengeri rablók támadásai és zsákmányolásai rendkívül idegizgatóan van feldolgozva a rajyszerű filmen, amely érdekesebb a legizgalmasabb detektívdrámáknál is. A publikum feszült várakozással kísérte a cselekmény kialakulását s az egyes megrázóbb jelenetek valósággal frappirozták a nézőteret. Mindon tekintetben versenyez ezzel a grandiózus képpel: *Mandarin* című kémdráma, amely egzotikus miliőben játszódik le s talán ép ezért bir különös vonzalommal. Az új műsor többi számai is a legmesszebbmenő (reklámdést érdemlik. Párteken szintén ez az elsőrangú műsor kerül vetítésre a háboru aktuális fényképfelvételeinek bemutatásával együtt.

* *A magánkutatók.* (Nagy amerikai detektív-jelenet az Urániában.) Egy érdekes szövénnyű detektív-jelenetet mutattak be tegnap a színház. Két amerikai magán-detektív, Steve és Kate, megbízást kapnak, hogy egy zsarolót elfogjanak. Hosszas kutatás és kísérletek után sikerül a zsarolónak nyomába jutniok, ám a kalandor épen olyan ügyesen vélokozok ellenük és csakis minden ügyességük, bátorságuk és vakmerőségük latbavetésével tudják a veszedelmes gonosztevőt elfogni. Minden perc újabb veszedelmet rejt számukra, sőt egy hazba zárva őket, azt rájuk gyújtják, míg végre sikerül tervük és győzedelmeskednek. Az egész dráma telve van szebbnél-szebb izgató jelenetekkel és a közönség lélekzetét visszafojtva, feszült figyelemmel nézte végig az izgalmas képet. A legnagyobb érdekességet adja meg a drámanak, hogy egyik főszereplője, az egyik detektív nő

* *Schylock, a krakói bankár,* közkevé-natra logközelebb az Urániában.

* Az aradi zenekonzervatóriumban Szabadság-tér 21. a beiratások f. é. szeptember hó 1-én kezdődtek. Mütter Müller József igazgató. 4081

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Meghódol

a francia várgyűrű.

(Maubeuge és Givet eleste. — Nancy és Verdun ostroma.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, szeptember 10.

Most már az utolsó északi francia záróerőd, Maubeuge is a németek kezébe jutott. Ezt a gyors eredményt a németek ezuttal is valószínűleg a mi vártüzérségünk modern fegyvereinek köszönhetik. Maubeuge-zele a Maas-Sambre vonal harmadik erődítménye, a Köln—Aachen-től Lüttich—Namur—Maubeuge-ön át St. Quentinbe és tovább Párisba vezető nagy vasúti vonal utolsó zára is le van feszítve. Kluck és Bülow seregeinek főfeladata volt, hogy helyreállítsa ezt a főösszeköttetést Németországgal, ami a további energikus operációk előfeltétele. A vár elestének jelentőségéhez tudni kell, hogy Maubeuge — amelynek erődjei egy camp retranche-t, megerősített tábor képeztek — harminc kilométer körzetben volt megerősítve. Nem kisebb jelentőségű azonban az a tény sem, hogy elestével a német hadseregből 40—50.000 főnyi katonaság ismét felszabadult.

Elesett Givet is, amely „magasan a sziklák közt” trónolt, mint Stein főhadiszállás-mester, aki egyébként nem szokott szóvirágokkal élni, jelentette. Várát V. Károly építette, 1680-ban francia kézre került s ekkor Vauban, a várépítés mestere jelentékenyen megerősítette. A napoleoni háborúk idején, 1815-ben sikerrel védekezett a poroszok ellen, akik csupán a városkát tudták elfoglalni.

Reims elfoglalása nagyon simán ment. 1871. után jól megerősítették a várost, 12 erődített kapott s feladata a jelen háboruban az volt, hogy a németek ellen a határnál küzdő seregeknek támasza legyen. A mikor azonban a németek megjelentek, harc nélkül adták át a franciák a várost, habár ezzel elválták Lotharingiában még küzdő seregüket a többitől. Egy német huszárorjárat hatolt előbb a városba s miután konstataulta, hogy abban katonaság nincs bevonult a sereg.

Reims haronélküli feladása mindenesetre meglepetés volt sokak számára. Ha azonban meggondoljuk, hogy milyen óriási kiterjedésű ez a megerősített tábor, hogy védelmére legalább 60—70.000 emberre lett volna szükség, érthető, hogy a franciák nem akartak ilyen óriási tömeget seregükből feláldozni annál is kevésbé, mert az eddigi tapasztalatok megmutatták, hogy a francia várak a németek támadásainak nem tudnak sokáig ellenállni.

Von Hausen generális és a würtembergi herceg csapatai most a Verdun-Toul várrayonból Troyes felé törnek előre. A trónörökös csapatai a bal, Rulow generáliséi pedig a jobb szárnyát védik ennek a seregnek. Ha már most, ami órák kérdése, a bajor trónörökös serege Nancyt elfoglalja, akkor a Chalons-Verdun-Toul közti francia sereg aligha kerülheti el a katasztrófát.

Nancy ostroma, illetőleg miután ez a város nincs megerősítve, a roham a tőle nyugatra eső La Haysé magasiat ellen ugyanaznap kezdődött, amikor Maubeuge elesett. La Haysé-t a Mosel és Meurthe kanyarulatai majdnem teljesen elzárják s szerfölött megerősíti két kitűnő erőd. E két erődön kívül még két ütő áll Malzeville-nél és Amanseánál Nancy védelmére. Az erődök hatásköre tíz kilométernyi körzetre terjed ki, ezáltal biztosítják a Mozelen és Meurthe-on az átkelést s közvetlen összeköttetésben állnak Toul-lal, a Toul—Verdun erőd-

záróvonal fejével. Verdun tudvalevőleg megkerülték a német trónörökös seregei, a Toul—Nancy erődcsapat megkerülése azonban a vizitak miatt bajos. Ezért elhatározta a német hadvezetőség, hogy előbb a Nancy körüli magaslatokat szerzi meg, ahonnan kényelmesen lövetheti Toul-t, ami a 42 centiméteres mozsarak hatását tekintve egyenlő Toul elestével.

A legközelebbi napok meg fogják mutatni, mennyire viheti keresztül a francia hadvezetőség azt a tervét, hogy seregét a Nevers—Dijon—Besancon vonalon gyűjtse össze, hogy sikerül-e neki a hadsereget ért veszteségeket tartálék és pót formációkkal betölteni.

Az összbemérés a nyugati harctérről az, hogy francia részről minden kísérletet megtesznek Párisnak hosszú ostromra való felszerelésére abban a reményben, hogy a főváros magához vonja az ellenfél erejének nagyobb részét s ezáltal lehetővé teszi, hogy a burgundiai ujjonnan formált főeregük siker reményében vegye fel a harcot a meggyengült német centrummal. Német részről azonban nem szándékoznak időt engedni a francia főspregnek a reorganizációra.

Antwerpen ostroma.

(Viz alá borítják a királyi székhely környékét.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, szeptember 10.

Budapest. (Táviroda. Cenzurálva.)
Antwerpen: Antwerpenből délre fekvő vidéket hetven négyzetmérföldnyi területen viz alá helyezik, hogy a németeket megakadályozzák a bevonulásban. A vízmélység helyenként több láb lesz.

Kopenhága, szeptember 10. Azok a hírek, amelyek Belgiumból ideérkeznek, tele vannak diosérattal a németek iránt. A véres ütközetek közepette kezd kibontakozni a belgák között a németek iránt való nagy bámulat és tisztelet. Különösen az a fensőséges nyugalom és hidegvér imponál, ahogyan a német seregek a legnagyobb hadi feladatokat megoldják s ahogyan az irtózatos csaták után nyomban berendezkednek a rendes polgári életre.

Amikor Brüsszelt elfoglalták, természetesen első dolguk volt a táviró- és telefon-drótok elvágása és a szikratávíró-állomás elfoglalása. Ezt így parancsolták a stratégiai érdekek. Am mihelyst a belga hadsereg visszavonult Antwerpenbe, a németek azonnal helyreállították Brüsszelben a táviró- és telefon szolgálatot s a belga főváros lakói most már jóformán semmi nyomát sem látják a háborúnak. A városi élet a rendes medrében halad tovább, a községtanács ülészik, a polgárság végzi a mindennapos dolgait, sőt például a brüsszeli kereskedők egy része határozottan jól járt, mert a német megszálló seregek óriási forgalmat okoznak és mint ismeretes, mindenért készpénzzel fizetnek.

A németek, írják a brüsszeli újságok, fölötté praktikus emberek. Ugyanis a belga fővároson követelt hadisarc részben való biztosítása céljából a városi üzemeknek a jövedelmét napnap után lefoglalják. A villamosok rendes forgalmukat végzik Brüsszelben, jövedelmüket azonban esténként nem a villamos társulatok pénztárába, hanem a brüsszeli német helytartó kezébe kell átszolgáltatniuk.

Nagyon jól esik a brüsszelielieknek, de általában a belgáknak, hogy a németek nem viselkednek győzők módjára. Még arra is a legszigorubbán ügyelnek, hogy a belgák érzékenységét és hazafias kedvét meg ne sértsek

és épen ezért a német zászlót nem tüzték ki sem a brüsszeli város házára, amelyet elfoglaltak és főhadiszállásnak rendeztek be, sem pedig az osztrák királyi kastélyra, amelyet szintén hatalmukba kerítették.

Belgiumban tudvalevően most már csak egy feladatuk maradt a német seregeknek: Antwerpen bevétel. Ez nem lesz könnyű feladat, bár kétségtelenül sikerülni fog és pedig sokkal gyorsabban, mint azt akár a belgák, akár szövetségeseik gondolnák. Nem szabad azonban arra gondolni, hogy Antwerpen ostroma néhány napnak a műve lesz. Mődunkban van hiteles leírás alapján ismertetni a legnagyobb belga erősséget és ebből az ismeretéből kitűnik, hogy Antwerpen jelentősége és ellenálló képessége is sokkal nagyobb, mint Lüttiché és Namuré volt. Ezt a német hadvezetőség is igen bölcsen tudja s épen ezért úgy intézkedett, hogy Antwerpen ostromához egészen friss, első arcvonalbeli katonaságot rendelt ki, a már fáradt seregeket pedig a franciák és főképen az angolok ellen küldötte.

Antwerpen jelentősége hadi nézőszempontból kétszeres: nemesak hatalmas erősség, hanem kitűnő operációs bázis ugy a belga, mint főként az esetleges angol seregek számára és ezért ostromolja meg a német sereg annak ellenére, hogy egyébként a legtávolabb esik a francia harcok színterétől.

Antwerpen háromszoros védelmi öv körüli, ezenfelül egyik legfélelmetesebb védőeszköze az, hogy hatalmas területeket lehet körülfutó vízzel elárasztani.

Az első megerősített öv még 1859-ből származik, de régisége ellenére is jelentős szolgálatokat tehet a védők számára. Az igazi védővonal a legújabb és legmodernebb erődítési mű s az építését 1906-ban kezdték. A várost öv formájában veszi körül s az egyes várak, toronyok tíz, tizenöt és husz kilométerre vannak a várostól. Ezen a védelmi övön harminc főerődítés van, amelyeknek stratégiai kombinációjába beletartozik egy több ezer holdnyi terület, amelyet az Eszkant, Rippel és Nethe folyók vizével a legrövidebb idő alatt teljesen el lehet árasztani. Tüzérség, páncélos toronyok, aknák, fényszórók, mindennemű hajtóerő és általában mindennemű erődítés és felszerelés tekintetében az elgondolható legmodernebb és legteljesebb erősségek közé tartozik Antwerpen, de természetesen, hogy a félelmetes 42 centiméteres mozsarakra nincs főlkészülve s noha Lüttichnél és Namurnál több nehézséget fog okozni a német ostromló seregeknek, mihamar szintén kénytelen lesz meghódolni a német seregek ellenállhatatlan rohamának.

Antwerpen elestével azután Belgium végleg kiesik a hadviselő országok sorából.

TANÜGY.

(—) Beiratások. Az összes községi, állami elemi, valamint a polgári leány- és fiúiskolákban a beiratások szeptember hó 13-án reggel 8 órakor kezdődnek. A polgári leány- és fiúiskolák tanulói a Ferenc-téri községi polgári iskolában, a Kazinczi-utcai községi elemi fiúiskola növendékei ugyanezen iskola tornatermében, a Weitzer-utcai, valamint a Haszinger-utcai és a női ipariskola tanulói a kulturpalotában levő munkásgimnázium, ill. kis előadóteremben, a Fürj-utcai állami elemi iskola növendékei pedig a szentpétertéri községi elemi iskola földszintjén iratnak be. A többi, itt fel nem sorolt iskolákhoz tartozó tanulók a körzeliükben levő iskolákba iratkoznak.

Ujra támadnak csapataink Lembergénél.

— Három hadseregünk küzdelme az északi harctéren. — Az újra megkezdett offenzíva. —

Tábori tudósítás.

Budapest—Bécs, szeptember 10.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az északi harctéren részünkről a küzdelem tart.

Az északi harctéren helyzetünket a következőkben állapíthatjuk meg:

1. **Dankl serege** erős küzdelemben áll a bizonyára újabban megerősödött orosz sereggel, amelynek az a törekvése, hogy mindenáron megakadályozza a Dankl és Hindenburg német tábornok seregeinek egyesülését és előnyomulását.

2. **Az Auffenberg sereg és József Ferdinánd főherceg csapata** a Zamosc—Lisowce—Tomasow vonalon, egyes részei a visszavart ellenség üldözésében Wladimir—Wolinskij irányában.

3. **A Lembergénél levő seregek** Ravaruska—Grodok—Cajkowitz vonalon a Dnyeszternél. Ez a vonal 80 kilométernyire, tehát egy napi marsra van Lembergétől, 200—300 méter magas dombokkal, a front előtt területük el 20 kilométer hosszúságban a grodeki tavak és a Dnyeszternél egy kilométeres mocsárban végződnek, amely abszolút jó oldalvértül szolgál. Elmondhatjuk tehát, hogy szeptember 7-én este a Lublin—Zamosc—Tomasow—Ravaruska—Grodok—Cajkowitz vonalon a Dnyeszternél mint egy ércfal állanak seregeink, amely minden ellenséget visszatart.

Ezzel meg volt adva az a stratégiai helyzet, amely — ismerve most már az ellenség erejét és helyzetét — lehetővé teszi, hogy seregeink a főcélra, az ellenség megsemmisítésére összeműködjenek.

Ennek megmagyarázására és főleg Lemberg mögé történt visszavonulás megértésére a következőket kell elmondani:

Az első hosszabb fegyverszünetig (szeptember 2—6-ig) a háború első stápejében a következő feladatok oldódtak meg:

A Dankl és Auffenberg hadseregek teljesen megverték az északra Lembergére vonuló ellenséget és ezáltal megakadályozták Galiciában felmasírozó erőink átkarolását, ami végzetes lehetett volna. Emellett szabaddá tették az utat részünkre északra, Orosz-Lengyelország szívébe, ami feltétlenül szükséges volt egy offenzívához, amely Wilnára irányult.

A Lembergénél álló seregek ellenben arra kényszerültek, hogy addig maradjanak defenzívában, míg a Dankl és Auffenberg seregek az északra jövő és átkarolással is fenyegető ellenséget megverték. Természetesen a Dankl és Auffenberg seregeknek — tekintettel a fontosabb és első sorban megoldandó feladatra — sokkal erősebbeknek kellett lenniük, mint a Lembergénél állóknak, mikor még az ellenség erejéről és csoportosításáról nem is volt tiszta képünk.

A Dankl és Auffenberg seregek fényes sikertől támadása, valamint a Lembergénél álló seregek mesébe illő, hősi defenzívája, amelyek a legnagyobb hősiességgel álltak ellent, a 3—4 ezres túlerős ellenségnek bebizonyították, hogy az ellenség a főerejével egyrészt a Luck—Dubno—Rovno irányból, másrészt pedig Kíev felől tört elő.

Csak augusztus 31-vel vált ez világossá és a lembergi pozíciót, amelyet csapataink meg tudtak volna tartani, abból az egyszerű okból adták fel, hogy azt a másik összefüggő vonalat, amelyet fentebb említettünk, elfoglalhassák.

Visszavonulásunk következtében az oroszoknak abba a vonalba kellett előnyomulniuk, amelybe mi skartuk, annál is inkább, mert részükre Lemberg elfoglalása politikai szükségesség volt.

Ha nem vonultunk volna vissza Lemberg mögé, hanem megálltunk volna a Lemberg—Nikolajow vonalon, akkor a Tomaszównál álló mindkét seregünknek előbb előre kellett volna nyomulnia a Wosty-Wielkie—Kamionka—Strumilova területre, hogy az ellenség északi oldalát megtámadhassák. Egy ilyen hosszúságú előnyomulás az ellenség tudta nélkül nem történhetik meg.

A hadvezetésnek világosnak és egyszerűnek kell lennie és a komplikált mozdulatok zavarra, félreértésekre vezetnek, elhúzzák a dolgokat és soha se teremhetnek jó gyümölcsöt. Továbbá nem szabad a sikert az offenzíva miatt kockáztatni. Ki kell tartani addig a defenzívában, szükség esetén vissza is kell vonulni, mindaddig, míg nem biztosítható a számbeli fölény, vagy a taktikailag helyes pillanat el nem érkezett. Akkor azután természetesen az offenzívát teljes határozottsággal és a seregek teljes erejével meg kell ragadni és végre kell hajtani.

Az operációk eddigi folyamán ezeket a szabályokat hadseregünk példásan betartotta. A most megindult offenzíva azt sejteli, hogy hadvezetésünk véleménye szerint a taktikailag alkalmas pillanat elérkezett.

Most már a lembergi hadsereg, az Auffenberg és József Ferdinánd főherceg seregeivel egyetemben, lelkesedésükkel és víciességükkel megbirkóznak az oroszokkal.

Igy értendő, hogy:

„Északi harctéren részünkről küzdelem tart”.

Meg volt e tehát verve Lembergénél a hadsereg? Képes-e egy megvert hadsereg két nap alatt offenzívába átmenni és napokig tartó támadást kezdeni? Ugyebár nem! Emelt fővel tekintünk ez offenzíva eredménye elé. Legyünk büszkék és vidámak, mert jön a győzelem! Jönnie kell!

Harcainknak különben érdekes megvilágítása az, amit a Neue Freie Presse ír, amikor azt hangsúlyozza, hogy a lembergi csatát mi Németországért vívjuk és Németország Párisnál a monarchiáért harcol.

Elszállítják Stryjből a sebesülteket.

Máramarossziget, szept. 10. A stryj-i kórház sebesültjeit el fogják szállítani, miután a Galiciában folyó csatározások a betegek számára, akiknek nyugalomra és csendre van szükségük, az ott tartózkodást alkalmatlanná teszik. (Pol. Hir.)

Lemberg orosz napjai.

Szikszó, szeptember 10. Háromszáz lembergi csendőr több, mint ezer orosz foglyot és rutén kémeket szállítottak az állomáson keresztül. A foglyokat és kémeket Lembergben szedték össze. Volt közöttük több magasrangú orosz tiszt, a rutén kémek között pedig számos pópa és egyetemi hallgató. Több rutén benn volt Lembergben, amikor az oroszok bevonultak a városba. A város népe teljesen nyugodtan viselkedett Lembergben. Katonáinkból,

municionkból egyetlen egy darab sem maradt Lembergben, sőt az ottfekvő betegeket is elszállítottuk. Elbeszélük, hogy az oroszok annyira biznak kémiszolgálatukban, hogy sok elővigyázati intézkedésről lemondtak. A városból például bevonulásuk után is számos ember jöhetett ki és be. Ezek sok olyan dolgot mondtak el, amelyeket a hadvezetéség kihasználhat. (Pol. Hir.)

Aradi főhadnagy Gerő őrnagy elestéről.

(Levelek a harctérről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 10.

Az északi harctérről érdekes levelet hozott ma szerkesztőségünknek a posta. A levelet egy huszárfőhadnagy írta, egy Aradon jól ismert előkelő férfi. Abban az ütközetben vett részt, amelyből Aradra számos sebesültet szállítottak.

— Az ütközetben — írja — mint járórt vettem részt és őrszór voltam ellenséges tűzrelelésnek kitérve; katonáim az ellenség tűzességének számbeli fölényének dacára hősiességgel viselkedtek és az ellenségnek nagy veszteségeket okoztunk. Ebben az ütközetben vett részt Gerő Vilmos őrnagy, a parlamenti őrszék egykori parancsnoka, aki halálát lelta az ütközetben. Gerő személyesen vezette katonáit rohamra. Amikor az ellenség sorai mellő jutottak, az oroszok hasra feküdtek és fehér zászlót lobogtattak a megadás jeléül. Amidőn Gerő leakarta őket fegyverezni, egy orosz agyonszurta. Emberben veszteségeink nincsenek, csak lovainkat pusztítják inkább. Az ütközet után szeptember 2-án azt a parancsot kaptam, hogy az előnyomuló ellenség előtt egy hidat robbantsak föl; ekkor azonban megvártam amíg a mi járőrjeink átjöttek fontos és nagyjelentőségű hírekkel. Ebben a járőrben Aradon jól ismert előkelő fiúk is voltak, akik mélyen banno gáztak a mocsárban. Galiciában folyton a szabadban táborozunk, aminek mi eléggé örülünk, habár az éjszakák már hűvösek.

Ezt a két levelet egy aradi nagykereskedő fia, tartalékos hadnagy, írta:

Kedves Apám! Egy rögtönzött lugas alatt (természetesen fegyverekből rögtönzött) ahol mi tisztak a táborban étkeztünk, mindegyikünk áhitattal ír haza az övének. Éppen most röpül el fölöttünk egy aeroplán, könnyű, mint egy madár. Az ellenségénél volt földérintő szolgálaton és sértetlenül jött vissza. Éppen ilyenek érzem én is magamat, nem ismerek aggodalmat; győznünk kell és mi győzni fogunk. Csak egy aggaszt, az az szeretett feleségem sorsa, azonban — hiszen te ott vagy mellett; és így nincs ok féltésemre. Ebben a maggyósdésében bátran nézek a halál szemébe.

Ez a levél még augusztusban kelet; a következő levelet szeptember kilencedik napjában írta a tartalékos hadnagy.

— Kedves Anyám! Légy nyugodt, igen jó a sorom. Kukoricán és Szerbián még nem roatottam el a gyomromat. Ujságot még nem láttam és így nem tudom, hogy mi történik a világban. Ezeket a sorokat a földön fekve írom, tábor-parancsnok vagyok és így bizony 24 óráig talpon voltam.

Napok mennek, napok jönnek és nem jön hír hazulról. Egy liter bor tíz korona és ugyanilyen luxus cikké vált a dohány is, amit pénzzel nem lehet megfizetni. Szegény szredekem ma esett el a becsület mezején.

Megsebesült a német császár fia.

— Joachim herceg a csatában. — Francia srapnel érte a herceget. —

Távirati tudósítás.

Berlin, szeptember 10.

Néhány nap előtt bejárta a lapokat a világháború legnagyobb alakjának, Vilmos császárnak az a kijelentése, amelyet egy sebesült fiát sirató német apa előtt tett.

— Nekem is hat fiam harcol a csatában — mondta nemesak császári, hanem emberi büszkeséggel az uralkodó, aki táborba szállva, francia földről nézi, irányítja győzelmes seregei előrenyomulását a francia főváros felé.

A császár igazat mondott: mind a hat Hohenzollern herceg katoná és kiveszi részét a hatalmas háborúból. Az egyik viharoként Páris felé seprő hadsereg élén maga a trónörökös, Frigyes Vilmos herceg jár, mint dolgát értő vezér, de a többi császárfiuknak is ott a helyük a harcoló csapatokban. Oszkár herceg a fiatalabb fiúk egyike — akárcsak valamelyik békés polgári foglalkozásától hadbavonuló ifjú és szerelmes tartalékos tiszt — a csapattestéhez való indulás előtt tartotta meg esküvőjét császárszája, legfőbb hadura és apja beleegyezésével egy kis porosz grófnővel és az esküvő után, mint annyi sok egynapos férj, ment ő is a harcra.

Hat fiát tudja a messze elterjedő csatamezőkön a császár és a hat fiú közül ma a legfiatalabbról hozott hírt a hivatalosan megcenzurált távirat a nyilvánosságnak és kétségtelenül külön, sárgás, titkos távirat a hadak fővezérének, Vilmos császárnak, az apának. A híradás arról szól, hogy a hat herceg közül a legkisebb megsebesült. A hivatalos jelentés ennyit tudat a közönséggel:

Berlinből jelentik hivatalosan: Joachim porosz herceget tegnap egy srapnell megsebesítette. A golyó a jobb felső combján furódott át, de osontot nem ért. A herceg mint parancsértiszt teljesített szolgálatot a csatavonalban. A sebesült herceget a legközelebb levő helyőrségi kórházba szállították. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Joachim herceg Vilmos császárnak a legifjabb fia. 1890. december 17-én született és így most mindössze huszonnégy éves. Mint az öt idősebb fiút, úgy Joachim herceget is kora ifjúságától kezdve szigorúan katonás nevelésben és energikus katonai oktatásban részesítette apja és az ifjú herceg végigélte a tiszti rangfokozatokat a legkisebttől kezdve épügy, mint akármelyik fiatal porosz hadnagy.

Hogy katonai dolgokban Vilmos császár mennyire nem ismeri a tréfát, azt legjobban a trónörökösnek Frigyes Vilmos hercegnek esete bizonyítja, akit néhány év előtt valósággal száműzött a fiával elégedetlen császár egy kis garnizonba. Így Joachim herceggel sem történt kivétel: a huszonnégy éves császárfiú ma még csak őrnagyi rangban van és mint ilyen a franciák ellen harcoló német seregek egyikénél parancsértiszt szolgálatot teljesített. Ott járt a legveszélyesebb pontokon, harcolt épügy, mint a seregek bármelyik más tisztje és a tűzvonalban volt épen, amikor az ellenséges srapnell szerterobbant és szilánkjából jutott Joachim hercegnek is.

A hivatalos jelentés nem tünteti ki, hogy hol, melyik seregénél harcolt a megsebesült herceg, még arról is hallgat, hogy hová szállították a sebesült herceget. Joachim herceg hadi beosztása nem titok és az ellenségnek nem kell tudomást szereznie arról, hogy hol harcolnak azok a csapatok, amelyekhez a herceg be van osztva. Elég ha annyit tud, hogy a szabadságért, a beosztásért és az igazságért folytatott harcban nemesak az egyszerű német legények vére áztatja a francia mezőket, hanem a császár fiáé is.

És ha Vilmos császár legközelebb vesztese fölélt bánkódó német apát akar vigasztalni, már többet mondhat annál, hogy „hat fiam a csatában.” Hozzáteheti, hogy „az én fiam is megsebesült a harcmezőn.”

Vilmos császár hat remek szál fia között második a sorban Eitel Frigyes, akinek itt Magyarországon különösen jóhangzású, bátran mondhatjuk, népszerű a neve. Ugyanis esztendővel ezelőtt az a hír támadt róla, hogy még a nyelvünket is megtanulta. Igaz-e ez, vagy sem, máig is eldöntetlen probléma, bizonyos azonban annyi, hogy a porosz királyfi, ha beszélni talán nem is, de vitézkedni ugyancsak tud magyarul. Berlinből most jelentenek róla olyan történetet, amely antik csaták gyönyörű, lázas epizódjait idézi képzeletünk elé. Saint-Quentin alatt legforróbban állott az ütközet, roham után roham tarolta a franciákat, mint pokoli jégverés. S a német fiúk között ott sorénykedett a császár fia is, nem óvatos messzeségben, hanem az élén, ahogy legzaporábban röpdöstek a franciák, meg angol golyók. S egyszerre csak azt látja Eitel Frigyes herceg, hogy a század kidobosa golyót kapott, el is esett s kihullott kezéből a két dobverő. Híja támadt a csata szilaj szimfóniájának, egy lelkesítő, vértforraló és megszokott hang hirtelen elhallgatott. Nem nézte ezt tétlenül a herceg, — ledobta a dobát az elesett hős nyakából és odakapcsolta a tulajdon vállára, fölcsodta a két dobverőt is és egyszerre csak újra fölhangzott a rohamra hívó, éles dobperdülés. A német legénység, mint a nekiszállított folyam féktelen lendülettel vetette rá magát a francia seregre. És ott verte a dobát az élén Eitel Frigyes. — Oldenburgból jelentik: Eitel Frigyes porosz herceg az oldenburgi nagyherceg veje, megkapta az első osztályú vaskeresztet, mert ezredével ellenséges tűzértség ellen intézett rohamában különös hősiességet tanúsított.

A választók összeírásának eredménye. A nyolc választókörben elvégzett összeírási munkálat adatait Angel István dr. főjegyző már feldolgozta és megvan állapítva, hogy Aradnak két választókerületében az új törvény alapján 7622 választója lesz az eddigi 5408 jogosulttal szemben. Az első kerületnek 3512, a másodiknak 4115 választó jut, tehát a kerületek majdnem egyenlő erősségű politikai faktorok. Legtöbb választó van a második kerület harmadik körében, 1226. A körök szerint a megoszlás ilyen: Első körlet. 1-ső kör 696, második kör 824, harmadik kör 847, negyedik kör 1145. Második kerület. 1-ső kör 1192, második kör 899, harmadik kör 1226, negyedik kör 798. A központi választmány október 10-ikére összeállítja az ideiglenes listákat, amelyet közszámlára tesznek ki és ellene fel lehet majd szólalni november 10-ig. Mindenki érdeklődjék és nézze meg a névjegyzékeket, sőt már most is jelentkezhetnek olyanok a főjegyzőnél, akik azt hiszik, hogy nekik van joguk, de valami okból kimaradtak.

H I R E K. LEGÜJABB.

Harok a déli határon.

Erkezett éjjel 2 órakor.

A Budapesti Tudósítót illetékes helyen felhatalmazták a következők közlésére: Az ország déli határain pár napja megindult csatározások még nem értek véget. Egyes szerb csapatok több ponton átlépték a határt, ami természetesen nyugtalanságot okozott az illető határszéli lakosság körében. A hadműveletek mai stádiumában semmiféle részlet tudomásra nem adható, hangsúlyozandó azonban, hogy az egész akciónak nagy jelentősége nincs és aggodalomra nincs semmi ok. (Miniszterelnökségi sajtóiroda.)

Összeírják a népfelkelőket.

Erkezett éjjel fél 4 órakor.

Budapest tanácsa hirdetményt bocsátott ki, hogy 1894., 1893., 1892. születésű népfelkelők kötelezőleg összeíratnak 24 óra alatt. Október egytől huszig szemlére jelentkeznek, ahol alkalmasságuk szerint osztályozzák őket. (Táviróda.)

BUDAPEST. (Táviróda. Cenzurálva) Oslány helység lángokban áll. Gyorsan terjedő tűz postaépületet, templomot elhamvasztotta.

Konstantinápoly. A porta a hatalmakhoz intézett jegyzékében bejelenti a kapitulációk megszüntetését. A kapitulációkat a török kormány régen a hatalmak iránti barátságból adta, de később privilégiumnak tekintettek. A kapitulációk ellenkeznek a szuverénitással, gátolják a reformok végrehajtását és az egyes államokat előnyökhöz juttatják.

Berlin. Wolff-ügynökség jelenti: Oceanie segédcirkáló Északkócia partjainál elsüllyedt. Legénységét megmenettették.

London. Orosz nagykövet cáfolja azt a hírt, hogy Franciaországba orosz csapatokat szállítottak volna.

BUDAPEST. (Táviróda, cenzurálva) Frigyes főherceg főparancsnok, Conrad vezérkari főnök és Károly Ferenc József trónörökös a csatában idők a mai nap folyamán.

— A megdézsmált orosz ezredpénztár. A Berosszóban megjelenő Schlesische Korrespondenz jelenti Striegauból: Két orosz hadifogoly heves vitába elegyedett, a mely veredéssé fajult. Az őrség közbelépett s ekkor kiszült, hogy a két fogoly ezredük kifosztásával vádolta egymást. Megmotozták őket s az egyiknél csakugyan mintegy tízezer rubel papiropénzt találtak. A többinél is sok pénz volt, amelynek eredete fölöttébb gyanús.

— Magyar artistanő orosz kémiszolgálatban. A Pol. Hir. jelenti: Stockholmi távirat szerint, ott elfogtak egy Kócs Julia nevű magyar nőt, azzal vádolják, hogy Oroszország szolgálatában kémkedett. Artistanő, aki Norvégián keresztül jött lóhaton, Norvég erődítések fényképei és tervai voltak nála.

— **Forradalom Macedóniában.** Szófiából jelentik: Macedóniából ideérkezett jelentések szerint a helyzet ott rendkívül komoly. Egy hét óta állandóan kisebb-nagyobb összeütközések történnek a szerb katonaság és az elégedetlen macedónok között. Köprüli környékén a múlt hét folyamán hét óra hosszát tartó ütközet volt szerb sorkatonaság és a fölkelő macedónok között. Az ütközetben a szerbek két tisztet és 15 katonát vesztek. A fölkelő folytonos csatározások közepette a szerb tulerő elől a hegyekbe vonultak vissza. Kumanovó, Perlepe és Monasztir környékén szintén napirenden vannak az összeütközések. A lakosság elkeseredése elérte a tetőpontját, általános forradalom kitörése csak rövid idő kérdése. A bolgárokat végtelemül elkeserítette a szerb agent provocateurok működése, akik egészen új módot találtak ki a bolgárok üldözésére. A múlt hét folyamán négy előkelő bolgár kereskedő levelet kapott Pawlow bandavezér aláírásával. A levélben az volt, hogy álljanak készen, mert néhány nap múlva általános forradalom fog kitörni. Alig, hogy ezek a levelek megérkeztek, a szerb katonaság és esendőség házkutatást tartott a négy bolgár kereskedőnél, természetesen megtalálták az alig pár perccel előbb érkezett leveleket, a kereskedőket letartóztatták és reggelre statáriális uton agyonlőtték. A bolgárok jól tudják, hogy ezeket a leveleket szerb hatóságok küldték a bolgár kereskedőkhez, csak azért, hogy okot találjanak a bolgárok kivégzésére és vagyonuk elkobzására.

— **Adományok.** A hadbavonultak fithonmaradt családjai részére a következő adományok érkeztek a polgármesteri hivatalba: Fényes Dezső 100 korona, Weisz Dávid és neje 40 korona, Goldschmidt Mihály özv. Baumann Benedekné ravatalára szánt koszorú helyett 10 korona, az aradi várba internált boszniai szerb foglyok adománya fejében Hegedüs Edé alezredes 286 koronát küldött ma a polgármesteri hivatalhoz.

Az Aradi Kossuth-asztaltársaság gyűjtőivein adakoztak: Fraenkl József gyűjtőivén: Fraenkl J. 10 korona, Braun N. Antal 10 korona, Weininger, Steinic, Braun E., Schauer E., Havasi I., Stern Gy., Weisz A. 1—1 korona. Káryanyereség 1 kor. 10 fillér, 28 kor. 10 fill. Borbély Gizi ivén: dr. Sugár Jenő 5 korona, Dengeleginé N. N. 1—1 korona, Mária, Bilkei Margit, Horr, Halbath F. 50—50 f., N. N. 30 f., N. N. 20 f. 10 kor., Porozán Jánosné és huga ivén: Porcán J. né, Dürr K., N. N. 2—2 korona, Kárpáti gyógytár, Scarp H. né, Polónyi F., Fenescháné, Nován Matusinka E., Julinsky, N. N., Vas S., St., Radnainé, Meistrovics Várfalvy, N. N., Vég J. 1—1 korona, Geller Ö., N. N. 60—60 fillér, Pipi, Ungárné 50—50 fillér, Kőszegi Jol., Lászlóffy M., Graumann, N. N., N. N., N. N., Annuska, Hilbert 40—40 fillér, Gluk, Csalingér 30—30 fillér, Henn, Benc, Ehlinger, N. N., Jovan, H. J., N. N., N. N., Blau J., N. N., Maggi, N. N. 20—20 fillér, N. N., Weisz Márkuszné 10—10 fillér, összesen 30 korona 20 fillér. Halmos Gy. II. sz. iv. Halmos 10 korona, N. N., Geller Ö. 1—1 korona, Keppich Lili 50 fillér. 12 korona 50 fillér. Csik I. 2 korona, Bánhidly László 1 korona. Ékszeradományok: Novák Lili 1 gyűrű, Lehoczky Györgyné 3 gyűrű, Ritt Gyula és Piroška 2 gyűrű, Páll Adél, Jenő és Elvira 3 gyűrű és egy ezüst karcsatt.

— **Orosz foglyok a kaboldi várban.** Sopronból jelentik: A hadvezetőség intézkedésére az Esterházy Miklós herceg tulajdonát képező kaboldi és fraknoi várakat orosz hadifoglyok elhelyezésére rendezték be. A kaboldi várban — ahol 1670-ben a Wesselényi-összeesküvés két hőst: Zrinyi Pétert és Frangepán Ferencet elfogták — nyolcvan orosz tisztet helyeznek el. Egy-egy teremnek is bűillő szobában öt-hat fogoly kerül és melléjük egy-egy népfőlkelő. A vár őrzésére katonákat rendeltek ki egy tiszt parancsnoksága alatt. A foglyok élelmezését a kaboldi vendéglősre bízták, aki három koronát kap minden fogoly után naponta.

— **Az első gyorsvonat.** Csak ma láttuk meg teljesen, hogy két hónap óta — amióta a háboru tart — mennyire el vagyunk vágva a világtól, hogy mit jelent az, amikor Budapest-től Aradig tizenhárom vagy még több óráig tart az utazás. Az ilyen vasuti összeköttetés napjaiban igazán csak azok szánták rá magukat az igazolvánnyal, minden állomáson félórás stációzással járó utazásra, akiknek nagyon muszáj volt. Hogy a legtöbben elraktározták az utazási hajlandóságot, vártak a halasztható tennivalókkal, az ma tünt ki, amikor megindult újra — igaz hogy csak egyetlen gyorsvonattal — a gyorsvonati összeköttetés Arad és Budapest között is. Ma reggel nyolc óra 20 perckor indult Aradról körülbelül kilenc heti szünet után az első gyorsvonat és vitte az Aradon rekedt, kínos utazásra nem vállalkozó nyaralókat, vagy azokat, akik addig halogatták az utraindulást, amíg „javul a közlekedés”. A közlekedés javulása meg is látszott a gyorsvonat forgalmán: úgy a reggel induló, mint a Budapestről délután két óra tíz perckor indult és Aradra esti hét órakor berobogó gyorsvonat zsúfolva volt utasokkal.

— **Esszad pasa Szerbiával tárgyal.** Bécsből jelentik: A Südslavische Korrespondenz jelenti Athénből: Esszad pasa innen Szalonikin át Nisbe ment, hogy az Albánia új mohamedán kormánya részéről folytatott tárgyalásokat a szerb kormánnyal való közvetlen érintkezés útján tovább szője. Esszad pasa legközelebbi környezetéből hírlik, hogy Esszad pasa, aki mint az új kormány meghatalmazottja lép föl, Albánia, Görögország és Szerbia közt meg egyezést szándékozik létrehozni a területi kérdés tekintetében. Esszad pasa a küldetésében Venizelosz görög miniszterelnöknek kijelentette, hogy Albánia mohamedán kormánya az északi Epirus kérdésében Albánia és Görögország közti közvetlen meg egyezést óhajt. A Nisben Pasics szerb miniszterelnökkel folytatandó tárgyalás célja az, hogy Szerbiát további területi igényekről való lemondásra bírják, amivel szemben az albániai mohamedán kormány kötelezettséget vállalna, hogy Uj-Szerbia albán lakosságát a szerbek ellen való ellenségeskedésektől visszatartja. A Daniló trónörökösrel való legutóbbi tárgyalásai folyamán Esszad pasa Montenegróval is meg egyezésre jutott a területi kérdés tekintetében.

— **Albánia új fejedelme.** Burhan Eddin effendi, Abdul Hamid fia, aki a legújabb olasz jelentések szerint Albánia fejedelme lesz, 1885. december 19-én született, egyik fia a detronizált Abdul Hamid szultánnak és unokaöccse Mohamed szultánnak. A herceg, aki a török hadseregben hadnagy rangot visel, élénk részt vett az albániai harcokban. Az új fejedelem kedvence volt atyjának és rendkívül gondos nevelésben részesült. Különösen a zenében képzett és mikor valami előkelő idegen jelent meg a Jildiz-kioszkban atyja uralkodása alatt, a szultán állandóan büszkélkedett vele. Mikor Vilmos császár látogatást tett Konstantinápolyban, előtte is játszott hegadún az ifjú herceg.

— **Megakadályozott aranyszállítás.** Bécsből jelentik: A Neues Wiener Journal jelenti Berlinből, hogy a török kormány a North Carolina nevű amerikai cirkálónak megtagadta a Dardanellákon való átkelést. A cirkáló nagymennyiségű aranyat hozott a Konstantinápolyban élő amerikaiak részére, nehogy a háborús állapotok következtében hiányt szenvedjenek. Az átkelés tilalmának oka, hogy a tengerszoros aknákkal van megrakva. Az amerikai kormány a török kormány intézkedését tiltakozás nélkül tudomásul vette.

— **Adomány az aradi Vörös Keresztnek.** Steiner Miksa és neje 100 koronát adományozott az aradi Vörös Kereszt céljaira.

— **Gyorsvonat közlekedés Arad és Budapest között.** A magyar királyi államvasutakon a már közöltéken kívül még a következő vonalakon fog a polgári forgalom felvétetni, illetve a már közölt vonatokon kívül még a következő polgári menetrendszerinti vonatok helyzetetnek forgalomba: A pozsony—lipótvári vonalon az 5318 és 5341. sz. vonat. A kaposvár—barcsi vonalon az összes vonatok. Szeptember hó 10 étől kezdve: A budapest—arad—tövis—predeáli vonalon Budapest—Arad—Tövis—Predeál között a 601 és 604 sz. gyorsvonatok, mely gyorsvonatoknak Predeálon közvetlen csatlakozásuk van Bukarestig, illetve Bukarestről. Az Arad és Tövis között már forgalomba helyezett 608, 610, 612, 607, 609 és 611 sz. személyvonatok forgalma kiterjesztetik a budapest—aradi vonalra, miáltal közvetlen vonatösszeköttetés létesül Budapest—Arad—Tövis között. A Budapest ny. p. u.—Cegléd—Szolnok—Predeáli vonalon. A Püspökladány—Nagyvárad—Predeál—Bukarest között már forgalomba helyezett 501 és 502 sz. gyorsvonatok forgalma kiterjesztetik a Budapest ny. p. u.—Cegléd—szolnok—püspökladányi vonalra. E vonatok Predeálon közvetlen csatlakozást találnak Bukarest felé és felől. A Budapest keleti pályaudvar—szolnok—nagyvárad—predeáli vonalon. A Püspökladány és Brassó között már forgalomba helyezett 512, 514, 511 és 513 sz. személyvonatok forgalma Budapest—Püspökladány között is kiterjesztetik. Budapest—Nagyvárad között az 518, 525, 522, 645, 524 és 519 sz. vonatok. A nagyvárad—pekéscsaba vonalon az 5004, 5008, 5010, 5022, 5008, 5007, 5009 és 5021 sz. vonatok.

— **Agyon tetett beteg katonák.** Makóból jelentik: Erdekész intézkedést tett Markovics Manó dr. főispán, a makói Vöröskereszt elnöke. A makói közpórházban számos harcéri sebesültet helyeztek el, akiknek látogatására napról napra valóságos embertömegek lepték el a kórház épületét. A látogatók mindannyian erősen étellel itallal kínálgatták a beteget, akik azután annyit ettek össze, hogy folyó gyomorfájdalmaik voltak. A főispán most elrendelte, hogy étel- és italneműeket ezután csak a kórházi főorvos útján lehet a betegekhez juttatni, nehogy agyon tetessék őket.

— **Új bankjegyek Angliában.** Berlinből jelentik: A világháború egészen új intézkedésekkel ismertette meg a konzervatív Angliát, így többek közt pénzügyi téren is. Az angol jegybank a közelmúltban a növekedő pénzhiányra való tekintettel egyfontos bankjegyeket bocsátott ki, még pedig százmillió font összegben. A bankjegyek már szerteszálta a világban és egy néhány eljutott hozzánk is. A bankjegy egész jelentéktelen és izléstelen papírdarab, amely az aranyban dúsuló Anglia megszorultságát igazolja. Eddig az ötfontos volt a legkisebb papírpénz, különösen ezüstöt és aranyat ismertek.

— **A román kulturliga a monarchia mellett.** Budapesti jelentik: A román kulturliga körlevelet intézett vidéki fiókjaihoz, amelyben kéri őket, hassanak oda, hogy az egész román közönség híven kövesse a király által megjelölt irányt, mert minden elhajlás ez iránytól Románia részére végzetessé válhatik. A nagy szombati érsek hivatalos lapja, a Telegraful Roman közli a körlevél tartalmát és hozzáadja azt, hogy e lépése a kulturliganak — amely a legnemzetibb irányt követi és az ordélyi románokkal szoros összeköttetésben áll — nagy jelentőséggel bír és cáfolata az általános ruszszofil áramlatnak, amelyet sokan Romániának tulajdonítanak.

— **Izraelita istentisztelet.** A templomi előjáróság közhírré teszi, hogy a péntek esti istentisztelet további intézkedésig háromnegyed hat órakor kezdődik.

— **Árverés a vasuton.** Szeptember hó 14-én délelőtt 9 órakor Arad állomáson esiszóft üveg, gépolaj, falcé, vashordó, tömlőt fognak nyilvánosan, bírósági eljárás kivül a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett, elárvereztetni.

A NEPTUN

MAROS FÜRDO R. T.

IGAZGATÓSÁGA FELKERI A T. FURDOZO KOZON-
SEGET, MIVEL F. HÓ 15-EN A FURDO-TELEPET
BEZARJA, SZIVESKEDJEN FURDORUHAJUK HAZA-
VITELEROL MIELOBB GONDOSKODNI. 4920

NYILTTÉR.*

Fonyó Dezső a maga és gyermekei,
Matyó és Lacika, Tröster Józsa, Terka
és Jenő a maguk és összes rokonalk nevé-
ben mélyen megsomorodott szívvvel jelen-
tik, hogy a légből hltves, anya, nővér
és rokon

Fonyó Dezsőné
szül. Tröster Szidi

I. évi szeptember 9-én reggel, hosszas
szenvedés után elhunyt.

Temetése pénteken, I. évi szeptember
11-én délután 3 órakor lesz az aradi izr.
sirkert halottas házából.

Legyen álma csendes! 4919

(Minden külön értesítés helyett)

ISKOLAKÖNYVEK

FŐGYMNASIUM
ALL. FOREALISK.
KERESKEDELM
NOI KERESKED.
POLGARI LEANY
POLGARI FIU
TANITOKÉPZO, stb.

használt, tiszta példányok félárban
kaphatók

Décsi Géza

könyv- és papír üzletében, Forray utca.
Városi és megyei telefon 902. 4931

* Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk
felelősséget.

Értesítés!

Tisztelettel közöljük vevőinkkel, hogy a tejnek

házhöz szállítását

— amelyet a mozgósítás miatt fel kellett füg-
gesztenünk — folyó hó 15-én újból megkezd-
jük és most már akadálytalanul folytatjuk.

A rendelések felvétele végett alkalmazot-
taink régi vevőinket a napokban fel fogják
keresni.

Megrendeléseket telefonon (372. sz.) vagy
levélben elfogadunk.

Az üvegekben házhöz szállított tej ára
26 fillér marad.

4039

Aradi Tejszarnok

Karolina-u. 7.

Az Aradi Közlöny

— dacára, hogy a háboru
alatt a telefon és a távíró
forgalom megvan benntu
és így a hírszolgálat beszer-
zése háromszor annyiba
kerül, mint rendes kör-
ülmények között; továbbá
a lap előállításához
szükséges papír, festék,
olaj, stb. megrágnit —

a közönség fokozot-
tabb igényeit tartotta
szem előtt és nem
szállította le szöveg-
részének terjedelmét
és ma is a régi nagy-
ságban jelenik meg.

Az Aradi Közlöny

nem kímélve a nagy
anyagi áldozatot,

napról-napra kimerítően
számol be az izgalmos
napoknak nagy eseme-
nyeiről, ezenkívül ter-
jedelmes tudósításokat,
megbízható híreket és a
háboru minden részletére
kiterjedő cikketeket közöl.

Amidőn t. előfizetőink arra kérjük, hogy lapunkat
ismerősök körében továbbra is terjesszék, egyide-
jűleg ama t. előfizetőinket, akik az előfizetési há-
tréleket, dacára felszólításunknak, eddig nem kü-
ldötték be, felkerjük hogy ezen összeget beküldeni,
az előfizetést pedig megújítani sziveskedjenek.

— Adományok a sebesült katonáknak.
Az aradi Vörös Kereszt üdítő-állomásának rajban
a következő adományok érkeztek: özv. Bloch
Henrikné 2 kg. cukor, 1 csomó tea, 6 drb. cit-
rom, 1 kosár gyümölcs, 1 üveg rum, 1 csomó
papirszalvéta, dr. Nagy Sándorné 5 kg. cukor,
fél kg. kávé, negyed kg. tea, özv. Huber Károly-
né 1000 drb. cigaretta, 1 doboz sütemény, 2 üveg
málnaszörp, Sipos Béláné 35 drb. tojás, 1 üveg
meggybefőt, 1 üveg lekvár, 3 drb. töralkönc, 4
drb. zsebkendő, csajtai Varjassy Lajosné 5 kg.
cukor, 2 üveg konyak, 300 drb. cigaretta, Füstet
Jánosné 9 üveg málnaszörp, Fankó Anna 2 üveg
málnaszörp, Künzler Testvérek (Borossebes) 1
láda alma. Ezen adakozóknak hálás köszönetet
mond és a további adakozásokat kéri a Vörös
Kereszt egyesület nevében Hermann Gyuláné, An-
drássy-tér 14. I. emelet.

— Az összes aradi iskolákban használt
iskolakönyvek újak és használtak legjobban
beszerezhetők Ingusz I. és fia cégnél Weitzer
János-utca. A polgári fiu- és leányiskolákban
újírt új és használt könyvek, a *Ferenc-téren*
Ingusz I. és fia cég alatt létesített fióküzle-
tünkben is beszerezhetők. Az iskola főbejárata
mellett balra. 4943

— A szülők az iskola-beiratás alkalmá-
val ne mulasszák el Fischer Simon Nagy Aru-
házát Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt felke-
resni, ahol az internátus által előírt összes
szükségletek iskolás gyermekek részére legna-
gyobb választékban és a legolcsóbb árban be-
szerezhetők. Különös nagy raktár van iskola-
láskák, fehérnemű, kalapok, sapkák, esernyők,
nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cik-
kekben. 1989

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe!
Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok da-
cára — egyelőre még — zavartalanul száll-
ítunk. A legegyszerűbbtől a legizelésebbig
mindennemű nyomdai és könyvkötészeti mun-
kát vállalatunk áramelés nélkül a legrövidebb
időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Rész-
vénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasúti
palotájában.

— Új és használt iskolakönyveket fél-
árban Krausz Paulinnál, (Színházban.) 287

— Új és használt iskolakönyvek Korpál
könyvkereskedésében már kaphatók. Tiszta ál-
lapotban használtak félárban.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

gyerek figyelmébe!

Női- és gyermek-

harisnyákat

köttezni, fejlelni leg-
jobb anyagból ju-
lányosan és gyors-
an lehet

4859

Braun Ignácné

harisnyakötődjében

Arad, Weitzer János-u. 15. alatt.

Lakatos és mechanikus műhely

Aradon, József f. herceg-ut 17. Telefon szám 826.

Von szerencsénk a helybeli és vidéki közönség b. tudomására
adni, hogy a mai kor igényeinek megfelelő lakatos és mecha-
nikus műhelyt nyitottunk. Elvállalunk e szakmába vágó mun-
kákat, min. ennemű javítást és motor munkát, bármilyen gé-
pek és motorok évi jó árbantartását a legújutányosabb érhan.
Javítunk biciklit, varógépeket, továbbá kezelünk vasépesőt,
fűnyírót, keréket, falvó és sz. ácsot minden kivételben, végül
kötészetesebb tűzhelyeket. Autójavítás, autógarage.
Gummi vulkanizálást a legújutányosabb ar. m. i. t. eszköz-
lünk. A n. e. közönség b. par. fogat. a. kerjük, használt udvoztel.

Katkó István és Társa.

Tüzifa

bükk I, II, III. és do-
rong, cser hasáb és
dorong kapható vag-
yononkénti vételnél
Kö. ösv. gyi Pálné
Károly-tár Andrásy
tér 5. Telefon 651.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Erdély
gyöngye
az Előpataki
ásványviz, el-
ösmert legjobb
üditő és gyógyító ital,
Foraktár:
Eles Arminnál,
Aradon,
Félliteres üveg 26 fillér.
Literes „ 36 „

Uj mézáros és hentes üzlet!

A n. é. közönség tudomására adom, hogy **Tököly Imre-utca 5. számú** házban higiénia tisztaságnak megfelelő

mészáros és hentes üzletet nyitottam,

ahol a nap bármely szakában a legjobb minőségű husok kaphatók pontos kiszolgálás mellett. 4361

Szives pártfogást kér:

Gyurkovits József.

Aradvármegye alispánjától.

4049—1914. szám.

Pályázati hirdetmény.

Báró Urbán Péter és neje által néhai Purgly János emlékének megörökítésére létesített „néhai Purgly János alapítvány“ kamatjövödelme, mint segélydíj alapítványi állomás a folyó évben másodizben adományozandó lévén, arra az alapítólevél 5-ik §-a alapján pályázatot hirdetek.

Pályázhat vallási és nemzetiségi különbség nélkül az aradi gimnázium, reál, vagy felsőbb kereskedelmi iskolát végzett minden olyan ifju, aki legalább általános jó osztályzatot és jó magaviseletet igazol.

Fentartják azonban alapítók a maguk és jogutódai részére a jogot, hogy mindaddig, míg az adományozást ők gyakorolják, a segélydíjat jó magaviseletű, elégséges osztályzattal bíró tanulónak is adományozhassák.

Egyenlő körülmények között előnyben részesülnek első sorban elszegényedett rokonai az alapítóknak, másodsorban aradvármegyei vagy aradvárosi szegény nemes ifjak, harmadsorban aradvármegyei vagy aradvárosi szegény árva ifjak.

A segély minden évben újból adományoztatik, alapítóknak azonban joguk van a segélydíjat elnyert ifjunak az ösztöndíjat pályázat nélkül folytatólag a következő évre is adományozni.

A segélydíj adományozási joga alapítókat, illetve utódait, ezeknek nemlétében Aradvármegye törvényhatóságát illeti meg. Ezen jogot ezidőszerint Báró Urbán Péter és neje gyakorolják.

A segélydíj nagysága 480 korona.

A segélydíj minden év december hó 30-án és június hó 30-án fog az aradi m. kir. adóhivatalnál a segélydíjat elnyert ifju nyugtájára kifizettetni.

A nyugta mindenkor a tanintézet igazgatójának láttamozásával és a második félelvi, azaz június hó 30-án kiállított nyugta annak igazolásával látandó el, hogy a segélydíjat elnyert ifju a tanévet sikeresen végezte el.

Egételen osztályzatot nyert ifju, a segélydíjat fel nem veheti azt elveszti.

Felhivom a pályázni kívánókat, hogy az 1913—1914. tanév végi bizonyítvánnyal, a vagyoni és személyi viszonyaikat igazoló helyhatósági bizonyítvánnyal, továbbá netán támasztott elsőbbségi igényüket bizonyító hiteles okiratokkal felszerelt kérvényeiket Aradvármegye alispánjához címezve 1914. évi október hó 31-ig a tanintézeti igazgatóságnál annál is inkább adják be, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A tanintézeti igazgatóságokat pedig megkérem, hogy a pályázatokat véleményük kísérelében november hó 15 ig hozzám juttatni sziveskedjék.

Arad, 1914. évi szeptember hó 3-án.

4933

Dálnoki Nagy Lajos
alispán.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

701

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek

Illatszerek

Kőlgyporok

Kölni vizek

Fogporok

Fog-krémek

Fogpaszták

Fogkefék

Szájvizek

Szappanok

Hajvizek

Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.

Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 8 nap alatt mindenki megszabadul a Hajó-fele ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Foloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav“ val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Saját lakással bíró

kellemes nő tisztességes ismeret-ségét keresem. Választ „Lepain” jelűre a kiadóba kérek. A lapban jelezni kérem. 4928

ELLÁTÁS.

Iskolás fiukat

teljes ellátásra elváltatok, esetleg songora használatával. Cim Magyar-utca 6., háztulajdonosnál. 4837

Intelligens család

1-2 gyermeket teljes ellátásra, gondos felügyelet mellett elfogad. József főherceg-ut 8. I. e. ajtó 17. 4906

Egy

vagy két vidéki iskolás intelligens leány teljes ellátást nyer, urizraelita családnál. Alzikovits Zsigmondné, Weitzer János-u. 15. 4948

OKTATÁS.

Zongora oktatást

kezdőknek és haladóknak háznál és házonkívül is kitűnő módszer szerint elvállalok, Heim Domokos-utca 1. 4934

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligens leány

El a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja társalkodónak vagy házi kisasszonynak ajánlkozik, esetleg nagyobb gyermekekhez. Cim a kiadóban. 4988

Hadmentes

józan, szorgalmas, jó erőben levő férfi vagyok. Jegyzői irodában több évet tölttem, gabona, fa vagy egyéb üzletbe könyvelőnek ajánlkozom. Cim Borsos Mátyás Widovencz János ur címen Megyes-egyháza. 4926

ALKALMAZÁST NYER.

Irodai munkában

Leány felvétetik. Weiszber-ger Mór Andrásy-tér 5. 4906

Fiatal leány

idő ki uti házhoz 2 kicsiny gyer-
mek meil felvételik szeptember
16-re. Feltételek megirandók. Cim
kiadóhivatalban. 4899

Szerény

háztartásom vezetésére gazdasá-
gonyt keresek. Cim a kiadóhiva-
talban. 4982

Kifutó fia

munkakönyvet felvételik, Piskóta-
gyar, Radnai-ut 28. 4946

Azonnal

belépésre keresek egy fűszeres
segédet Safran Emil Gyórok. 4947

4 közép iskolát

végzett, jó írással bíró fiatallembert,
azonnali belépésre keresünk Aján-
latok a kiadóhivatalba „Szorgalm-
mas II.” jelűre küldendők. 4936

Gazdasági

gyakorlattal bíró női munká-
felügyelőt keresek gazdaságba.
Niederhauser Gyula Arad, posta-
fiók. 4941

KIADÓ LAKÁS.

Egy szoba

konyha és élelőkamrából álló ud-
vari lakás Apponyi Albert-körut
1. sz.alatt kiadó. 4904

Kiadó.

Az állomás közelében, gróf Leinin-
gen-utca 7. szám alatt, egy csi-
nosan butorozott szoba, magános
urhölgynek, azonnal. 4989

2 szoba,

fürdőszoba és összes mellékhelyi-
ségekből álló modernül berendezett
butorozott lakás azonnalra kiadó.
Bővebbet Weisz Róza kalap üzleté-
ben Deák Ferenc-u. 2. 4940

Kiadó lakás.

Andrássy-tér 25 sz. háiban (Neu-
man palota) egy 4 szobából álló
II. emeleti utcai lakás november
1-re kiadó. Bővebbet Neuman
Testvérek városi irodájában. 4821

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Alig használt

jobb gyermekkosci jutányos áron
eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4942

Iskolakönyvek

használtak és újak az összes
aradi iskolák számára a legújabb
kiadásban, előnyösen szerezhethők
be „Minerva” könyvkereskedésben
Knieszer J. és társánál Arad,
Dobó utca 1. sz. 1151

Vessék

uraktól levelet férfi ruhát, téli
kabátot, városi és utazó bundát a
legmagasabb áron. Bielar Ignác,
Szent-Pál-u. 12. 4899

Zongora,

irodaberendezés és varrógépek ol-
osón eladók. Arad kaporna utca 2.
ajtó 7. 4904

Legfinomabb

szepeességi málna-szőrp különként
2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szőrp
különként 2 korona. A citrom-szőrp
egy-két evőkanálnyi mennyisége
alkalmas egy pohár legfinomabb
limonádé előállítására. Szeder-szőrp
különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-
szőrp 2 kor. 40 fill. Földes Kele-
men gyógyszerháza Arad. Összes
készítményeink kaphatók Hehs
Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-
házában. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Ezerjött

gyomor elixir. Emésztési savak,
étvágytalanság, felfúvódás, gyo-
morégés, émelygés, hányás, hány-
linger, szédülés, gyomorgörccsök,
székrekedés, bélrenyheség, bél-
férgek (gillisták) bélbakteriumok
ellen. Ára 1 és 2 korona Raktá-
rak Hehs Vilmos gyógyszerháza
Aradon, Batthyány-utca és gutori
Földes Kelemen gyógyszerháza Ara-
don, Deák Ferenc-utca. 5160

2000 koronával

jóvedelmező vállalatához társ vagy
táranót keresek. Arad, postafi k
158. 4904

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar
megöregedni, használja a Földes-
féle Hair regeneratórt, ezen ké-
szítménytől minden ősz haj visz-
szanyori eredeti színét. Nagy üveg
ára 2 korona. Földes gyógyszerháza,
Aradon. Összes készítményeink
kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-
utcai gyógyszerházában. 1224

Fekete Sas

szállóda

4570

megnyilt.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket a minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zödényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

Ügyes, megbízható vas-
fűszeres

segédet

keres

Weisz János, Marosillye. 4928

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Iskolakönyvek!

Írószerek!

Füzetek!

Táskák!

nagy választékban kaphatók

Jámbor Antal

könyv- és papíruzetében

Andrássy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal)

Telefon szám 1022.

Permetező javítások elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi kutszivattyúk.

E kutszivattyúk a kut-aknában
képződő mérges gázokat és egész-
ségtelen levegőt elvezetik, a fagy-
csapon alkalmazott ruhany min-
dig friss, üde levegővel hona a
vizet érintkezésbe, miáltal a víz
is mindig friss üdítő és egészsé-
ges marad. Mivel pedig az akna
fedett, a levegőben uszkáló bakte-
riumok az aknától elszáratnak és
így fertőzés alig történhet. — Az
egészségi szivattyúk télen nem
fagynak be, nyáron pedig állott
víz nem marad benne.

E szivattyúknál minden fa al-
katrészt mellőztetik, mert ezek
visnyálka képződik ami a kolera,
tifusz és más egyéb betegségek
bacillusainak valóságos tanyés-
telepeivé változhat. 1121

Régi rendszertű kutszivattyúk
átalakítását elvállalok.

Patent tűzfecskendők. Patent borszivattyúk.

Hönlig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

(Egy tanonc felvétetik.) Perme-
tező javítások elfogadtatnak.